

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— "
 Pe 3 luni . . . 7.— "
 Pe o lună . . . 2.40 "
Pentru România și străinătate:
 Pe un an . . . 40.— franci
Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

REDACTIA

și
ADMINISTRATIA
 Strada Zrinyi N-rul 1/a
INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.
 Mulțumite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fil.
 Manuscrise nu se in-
 napoiază.

ROMÂNUL

Vitejiile bulgărești

București, 15 Iulie.

Când s'au ridicat cererile României, ca pentru asigurarea graniței sale dela sud și pentru stabilirea unui și mai bine întemeiat echilibru balcanic, să se întindă teritoriul său dobrogean până la linia Turtucaia—Balcic, s'au auzit și glasuri cari spuneau că o asemenea sporire a teritoriului regatului român va însemna un veșnic măr al discordiei cu Bulgaria, care va rămânea cu ochii și cu poftele mereu ațântite spre acel petec de pământ. La ceea ce s'a răspuns cu cel mai just raționament și cu cea mai perfectă logică: Ochii și poftele Bulgarilor sunt și aminteri ațântite asupra Dobrogei; dar ar fi o nebunie să se creadă că România ar putea renunța vreodată la acest pământ strămoșesc al său, mai ales după ce i s'a luat, cu Basarabia de sud, și orice acces la mare. Deci, asigurarea posesiunii de veci a Dobrogei i se impune, ca o condiție de viață, peste ori și ce alte considerații din lume; iar asigurarea nu poate fi decât întregirea acestei posesiuni, aproximativ în limitele în cari au stăpânit-o odinioară acei voievozi, ce tot atât de mult erau conștienți despre însemnătatea punerii, din partea Românilor, a unui picior solid acolo, pe malul drept al Dunării.

Acuma, cu incidentele cari am văzut că s'au produs la granița dobrogeană, acei cari vorbeau de „mărul de discordie” ar putea să susțină că prevederile lor au început să se realizeze, și încă foarte curând, foarte fără de vreme, s'ar putea adăoga, căci desigur nu va fi nici un Bulgar care să-și închipue că

provocarea unui conflict cu România ar putea să fie tocmai acuma prielnică Bulgariei, ieșită atât de scărmanată din evenimentele din urmă ce a provocat. — Dar, adevărul nu este altul decât că în Bulgaria starea de spirit ostilă României și Românilor n'a făcut decât să izbucnească acuma cu prilejul lucrărilor pentru fixarea noului hotar, privește enervată, de sigur, pentru aceia cărora li s'a cântat și li s'a declamat atâta că aceasta este o încălcare a pământului, a moșiei lor. Starea de spirit dușmănoasă a Bulgarilor a existat însă și mai înainte, și ar exista și dacă granița Dobrogei ar fi rămas cea dela 1912 sau dacă ar fi fost rectificată numai cu Silistria și cu acei disputați câțiva kilometri împrejur.

Frazele despre bunele raporturi de vecinătate sunt de multe ori simple... fraze, cari se rostesc uneori și atunci când nu mai corespund deloc realității. Intre Bulgari și Români vor fi fost în cursul vremurilor și raporturi prietenești, — au fost, știm, mai încoace și raporturi cari ar fi trebuit să fie de recunoștință din partea Bulgarilor, — s'a și accentuat, cu diferite ocazii și cu glas tare — mai adesea prea tare ca să fi sunat în acelaș timp în deajuns de sincer — această datorie de grațitudine pe care totuși istoria o va păstra înscrisă de-a pururea în paginile sale, — dar adevărul neîndoios și cunoscut de orice Român, este că Bulgarul mai întotdeauna, în deosebi însă dela emanciparea lui cu ajutorul și al brațului lui Peneș Curcanul, a nutrit față de Român sentimente de invidie, de ură, de dușmănie.

Este și o chestiune de rasă la mijloc. Sunt popoare cari văzând la altele dovezi de ina-

intare, de creștere și strălucire, se simt entuziasmate la rândul lor și îmboldite tot mai mult spre căile de propășire la fel, — și sunt altele cărora o asemenea privește le răscolește numai instinctele barbare de pismă și de răutate. Manifestările acestor din urmă instincte sunt de sigur simptome de inferioritate etnică înăscută, — și fără nici o îndoială că vitejiile bulgărești, cele cu gura sau cu fața, față de Români, poartă în bună parte și o asemenea pecetie.

Sunt, spun „intelectualii” bulgari, manifestări de *patriotism!* — Un patriotism *sui generis*, în tot cazul, acela care se manifestă prin asasinat lașe, prin surprindere, și prin mutilări animalice de cadavre... Să fie la Bulgari, și să ferească Dumnezeu pe orice alt neam de oameni, de un asemenea patriotism.

Oricum, un lucru mai trebuie relevat aci, și anume acesta că Bulgarii, prin asasinat lașe săvârșite la granița dobrogeană au venit să mai deștepte, dacă mai era nevoie, atenția Românilor asupra stării de spirit din Bulgaria, și în acelaș timp să dea și o mică probă, de ceea ce ar fi în stare să isprăvească, la o adică, și în mare.

Fiara este perfidă, — dar este și imprudentă, — acestea sunt vechi constatări de istorie naturală. Atacă pe furis, prin surprindere, — dar totuși, nu se pricepe întotdeauna să nimerească momentul și nici, mai ales, să măsoare în chip just forțele, mijloacele de atac și de apărare reciprocă.

Românii n'aveau nevoie să mai fie preveniți de sentimentele ce le poartă Bulgarii și de intențiile de cari sunt animați față de dânșii. Știm prea bine că sunt fatalități de

„Premiul Vlaicu”.

De Al. Ciura.

Cu incheierea anului școlar la liceul din Blaj, s'a acordat *cel dintâi premiu* întru amintirea glorioasă a lui Aurel Vlaicu.

N'a fost, de sigur, un premiu de câteva mii de coroane, ci un aur sau doi, cu toate acestea acest premiu, ce s'a distribuit în amintirea lui Vlaicu, are deosebitul farmec al *inceputului*.

În spațioasa sală de gimnastică, în prezența I. P. S. mirtopolit Victor; a corpului profesoral; a multora din părinții elevilor — erau între ei și câțiva venerabili bătrâni, cari se întruniseră pentru a patruzeci și cincina aniversare dela absolvirea studiilor în acest vechiu liceu — în fața tuturor studenților, s'a cetit rezultatul muncii, după un an de școală.

Elevii mai distinși, s'au împărțit de menționare onorifică și premii. Intre aceste premii, s'a distribuit pentru întâia oară și premiul Vlaicu, unui elev din clasa a VII-a. Profesorul de fizică le-a fixat o temă din domeniul aviaticeii, în legătură directă cu invenția nemuritorului Aurel Vlaicu. Au încurs mai multe operate, dintre cari unul a fost încoronat cu premiul Vlaicu, iar al doilea a primit mențiune laudabilă.

S'a desfăcut plicul biruitorului, cu pseudonimul „Soimul”, s'a cetit numele elevului din cl. VII-a Toma Breazu, și când el s'a dus să-și ia răsplata, tinerimea a izbucnit în strigăte de „să trăiască”.

Nu s'au împărțit de astfel de aclamări ceialți distinși elevi ai gimnaziului nostru; dovadă, că erupțiunea entuziasmului nu l'a privit numai pe cel premiat, ci a răscolit, mai ales, amintirea glorioasă a celui dispărut.

Așa se perpetuiază cultul eroilor.

Câtă vreme aceste vechi ziduri vor mai ocroti cultura românească, amintirea lui Vlaicu se va împropăta *în totdeauna*, cu acest orilej festiv, al încheierii anului școlar.

Elevii de azi — în mare majoritate — au avut fericirea de a-l cunoaște pe Vlaicu; l'au văzut ridicându-se în slavă, și imaginea lui le-a rămas pentru toată viața, imprimată în suflet. Ei vor putea comunica cu tovarășii mai tineri, cari vor veni după ei, impresiile sub cari au rămas adânc cutremurați ca martori oculari.

Generațiile, ce se vor succeda de aci înainte pe băncile școlii, nu-l vor cunoaște decât din auzite.

Cu toate acestea amintirea lui Vlaicu va crește tot mai mult... cu depărtarea, dacă vreți, cu pătratul depărtării, ca să utilizăm un clișeu tehnic.

În ochii generațiilor viitoare, Vlaicu nu va fi numai omul de geniu, care s'a ridicat din coliba țărănească până sus la culmea celei mai curate glorie, ci aureola ce va împrejmuia amintirea lui va fi din ce în ce mai strălucită și mai orbitoare, pierzându-se în cadrele într'aurite ale mitului.

Sunt diferite forme, în care un neam își poate exprima admirația pentru marii lui fii. E bronzul și marmora, Pantheonul, în care patria recunoșcătoare ocrotește osemintele nemuritorilor.

Vlaicu nu și-a putut întinde aripile lui de soim falnic acasă (își aduce aminte cetitorul de un citat al lui Dumas-Tatăl, care începe cu: „Toți oamenii au o patrie”?) ci a trecut Carpații, unde s'a ridicat în slavă. Dar el totuși a fost al nostru, cu trup cu suflet, și dacă osemintele lui se odihnesc în cimiterul militar din București, sufletul lui va pluti deapururi, ca o apoteoză — mai strălucită ca oricare alta — deasupra satului Bințiș, de pe malul Murășului, și deasupra Ardealului, care i-a dat naștere.

Obștea românească și-a făcut datoria, colecționând câteva mii de coroane pentru ridicarea unui monument în amintirea lui. E un gest frumos aceasta, mai ales că neamul românesc nu și-a prea achitat tributul de recunoștință față de bărbatul lui de valoare, până acum încoace, în zilele noastre...

Monumentul, ce se va ridica pentru preamărirea lui Vlaicu este și rămâne o dovadă mai mult a conștiinței naționale, ce s'a trezit și ea azi pe deplin, după atâtea veacuri de somnolență!

Dar în afară de acest monument de bronz, asupra căruia se va discuta încă mult (căci mai întâi nici nu știm care ar fi locul cel mai potr-

acestea contra cărora n'avem alt ce să facem, decât să ne ținem în pază. Bulgarii sunt și vor fi dușmanii neamului românesc, dușmani în deosebi regatului român. N'ai ce-i face; trebuie să contezi pururea cu această dușmănie și să fii orișicând pregătit în consecință. Altceva nu este de făcut aci.

Da, față de îndrăznețele crime ale brutelor în uniformă bulgărească ar mai fi ceva de făcut, s'ar mai impune ceva. Dar acest ceva ar fi să fie ca ceva salutar în primul rând pentru însăși Bulgaria, pentru însuși acel popor, care numai spre blestemul și nenorocirea lui e ținut în starea de spirit megalomană ce izbucnește, cu aceeași impulsivitate inconștientă, din pușca „voinicului” dela Cuiungiuc sau din condeiul „intelectualului” dela Sofia. — Dacă România va stăruii pentru o astfel de satisfacție, care să mai deschidă nițel ochii vecinilor ei asupra realității stărilor și raporturilor de aici și de dincolo, aceasta are să fie mai ales în favoarea Bulgarilor; — căci nu este mai rea orbire decât aceea care, hrănindu-și înșelătoare iluzii cu privire la puterea ta proprie și la presupusa slăbiciune a adversarului, te poate împinge și ademini la acte necugetate, de cari și părerea de rău poate să fie, mai apoi, prea târzie...

Bulgarii trebuie să fie aduși la rezon, — cum se zice. Ei au nevoie de un tratament așa zicând de hidroterapie, deocamdată. Și aceasta pentru ca boala să nu progreseze până acolo, încât să ajungă odată să necesiteze cumva — Doamne ferește! — iarăș vr'o operație...

Trebuie să intervină România în Albania? *Indemnul presei albaneze.* — Ziarul rus „Birjevia Viedomosti” vede soluția chestiunii albaneze, în împărțirea Albaniei între Serbia și Grecia și crede că această combinație convine și României ca una ce este amica și aliata acestor două state, cu ajutorul cărora într-o zi ar putea cuceri Transilvania.

La aceste reflecțiuni ale ziarului rusesc, iată ce răspunde ziarul albanez „Adhen” care apare la Scutari:

„România are tot interesul să sprijine chiar cu trupele sale, consolidarea Albaniei în granițele trase de conferința dela Londra.

In afară de faptul că Albania ar putea să facă apel la capitaluri românești, pentru exploatarea minelor și pădurilor sale, ea ar putea să ceară României specialiști pentru organizarea tuturor ramuri-

vit, unde să se ridice), credem că și alte colecte cu scopuri fundamentale — fie acele cât de modeste — contribuie în aceiaș măsură și cu efect probabil mai real, la perpetuarea memoriei lui Vlaicu.

Studentii din Blaj, încă la începutul anului școlar trecut — sub impresia tragicului sfârșit al sburătorului, — au adunat, din sărăcia lor, filer de filer, punând bază fondului „Vlaicu”, din venitul căruia s'a distribuit acum cel dintâi premiu.

E un început modest — ce e drept — dar colecta se va repeta și în anii viitori și astfel în viitorul cel mai apropiat, acest premiu va întrece cu mult suma modestă a începutului, până va putea ocroti la masa studenților de aici un elev sau doi, sau până va atinge cifra respectabilă, când se constituie bursă mai însemnată, pentru un elev, ce urmează la tehnică.

Au și aceste comemorări o însemnată destul de mare, și mai ales un efect real, și n'ar trebui să ne oprim la începutul, ce l-au pornit elevii liceului din Blaj.

După marele nostru Vlaicu — pe cât știu eu — nu au rămas averi de milioane, cum au rămas după alți aviatori străini, cari în definitiv,

lor de activitate administrativă, judiciară și militară. *Cultura românească ar putea fi pentru Albania ceea ce este cultura franceză pentru România. Astfel România ar putea avea pe malurile Adriaticei o a doua Românie, care să-i fie aliatul cel mai sincer și cel mai natural în caz de conflict cu vrenul din vecinii săi.*

România să nu uite că diplomația rusă lucrează pentru împăcarea Serbiei cu Bulgaria. Lucrul nu este așa de greu. Serbia cedând Bulgarilor linia de frontieră a Vardarului și, dându-le ajutor să ia dela Greci Cavala—Serez și Drama, s'ar putea împăca foarte ușor. In acest caz România nu mai poate conta pe Serbia, în cazul când Bulgaria ar prinde împrejurarea de a se răsbuna pentru luarea Dobrogei. Atunci însă România ar putea conta pe o Albanie puternică ca pe o a doua Românie”.

Partidul radical și chestiunea de naționalitate. Acțiunea de organizare și propagandă a noului partid radical va continua și peste vară, întrucât evenimentele interne și externe țin mereu în agitație cercurile politice. Mai ales partidul radical, respective aderenții săi, vor lucra din răspuțeri, deoarece evenimentele din urmă (ca bunăoară atentatul dela Serajevo, frecările cu Sârbia, apoi ținuta României față de tripla alianță etc.) au scos din nou în evidență chestiunea de naționalitate, care e punctul principal în programul radicalilor și cu care dâșii vreau să cucerească terenul atât de compromis al celorlalte partide politice maghiare.

Cu programul și ținuta partidului radical — o creațiune a sociologului Dr. Oscar Jászai — noi am pus în curent pe cetitorii noștri încă dela apariția lui, exprimându-ne părerea la loc de frunte, dând în urmă și programul, lămuriri și comentarii — din cari rezultă că în fond acest partid ar fi cel mai apropiat de vederile noastre, bineînțeles cu anumite rezerve.

Poate chiar aceasta a determinat pe compatrioții noștri — dacă nu alte patimi mărunte — să atâte din nou șovinismul și ura de rasă, ca să stânjenească pe radicali în acțiunea lor. Opinia publică maghiară — scriu ziarele — nu simpatizează cu vederile noului partid, tocmai pentru că dă prilej naționalităților să se afirme, ceea ce vezi bine înseamnă peirea „ideii”. Apoi negreșit nu simpatizează nici autoritățile, cari în afaceri de politică stau la ordinul partidului dela putere.

Dar se uită că afară de opinia publică specific maghiară mai există și o opinie a naționalităților, la care se mai adaugă și vederile elementelor democratice maghiare, cari eventual preferând curentul nou radical, acolo unde nu se pot afirma singure — pot da acestui partid viață și viitor.

nu l-au întrecut decât prin împrejurarea, că aparțineau unui neam mai bogat și mai conștient.

Bătrânul nenea Dumitru va trăi el în cinste și omenie până la adânci bătrânețe, dar nu se va imbuiba niciodată din lăsamântul gloriosului lui fiu, a cărui viață și moarte de martir al științei, a făcut să bată împreună inimile tuturor Românilor, risipiți la cele patru vânturi. Legăturile lui Vlaicu cu Marconi și cu marile firme din străinătate, s'au întrerupt brusc — cu tragedia dela Băneasa —; aeroplanul „Vlaicu III” va fi pilotat de alții — și altora le va aduce mărirea. Casa lui neica Dumitru din Bintița, nu va fi demolată — după cum spunea Vlaicu în ultima lui scrisoare — pentru a fi înlocuită cu alta, ca și care să nu mai fie în sat, ci va rămâne așa cum este și se va hârbui din ce în ce, desi a fost casa natală a unuia dintre cei mai mari ai noștri.

Mă gândesc și la Iuon — fratele lui Vlaicu, care a fost mâna dreaptă a inventatorului, și dacă ar fi avut mai multă școală, ar fi putut, probabil, să continue opera fratelui său.

S'a gândit cineva, că acest șțaran cu aptitudini atât de alese ar putea fi smuls din întunericul satului, și ajutat, pentru a-și putea

Era să fie războiu... Abatele Leblanc, educător câțva timp al copiilor lui Francisc Ferdinand, își povestește amintirile în un ziar parizian. Intre altele spune, că moștenitorul ar fi declarat odată: „Acu doi ani, grație armatei noastre, am fost în stare să ieșim biruitori din campania pentru anectarea Bosniei, ducând la îndeplinire tratatul dela Berlin, fără de-a scoate sabia din teacă. Serbia se împotriva, Rusia amenința. Timp de 15 zile se părea că războiul va izbucni în tot minutul. Așteptam zi și noapte vestile prin telefon despre vre-o ciocnire între armate. Dar nimic nu s'a întâmplat. De ce nu? Pentru că numai decât aș fi mobilizat întreaga miliție. Decretul de mobilizare îl aveam gata: o dispoziție destul de neamicală... și aceasta. Noi eram pregătiți pentru ori ce, Rusia însă nu. Și războiul a rămas. Biruința aceasta am câștigat-o pe tabla de șah a diplomației”.

80.000 de puști pentru Bulgaria. Guvernul bulgar comandase acum câteva luni la o fabrică maghiară din Budapesta 80.000 de puști, cari azi sunt terminate. Dar acum s'au ivit în jurul transportului dificultăți, cari eventual pot da prilej la serioase complicații. Armele pot fi transportate numai pe Dunăre, astfel vor trece și prin apele Serbiei și ale României. E vorba că Serbia are intenția să confisce transportul și că în acest senz ar fi făcut demersuri și la guvernul român. După convențiile internaționale confiscările de felul acesta nu sunt permise în timp de pace; dar se zice că Serbia ar putea motiva cu situația încordată dintre ea și monarhia noastră, care încă nu s'a limpezit — eventual România s'ar putea provoca la incidente dela graniță, pentru cari încă nu a primit satisfacție dela Bulgaria provocătoare.

Primul transport de arme e în drum spre Bulgaria și probabil încă în cursul zilei de azi se va vedea dacă temerile de complicații sunt întemeiate.

Vesparul din Balcani, ce este azi Albania, nu se poate mai bine ilustra, decât cu cele câteva cuvinte, în cari clocotește ura, rostite de Essad pașa, în exilul din Paris: „El... mi-a stricat casa — spu-nea, cu ochi schinteietori, unui gazetar, — acum să-l vedem cum se va întoarce el în casa lui. Albanezii nu vreau să-l cunoască. Pentru ei e tot un drac, dacă el e în Albania, sau nu e. L'au închis în Durazzo, și i-au limitat teritorul de domnie pe rază de doi kilometri. In Albania nu este revoluție. Albanezii își guvernează țara, ei însiși liniștit... și, din considerațiuni față de puteri, îi dau pace marelui venetic, să stea în Durazzo. — La conferința din Londra, puterile au asigurată căpeteniilor albaneze dreptul de a-și alege principe. Cu toate acestea, prezidentul englez al comisiei de control, m'a luat cam așa: „Sau recunoașteți pe principele de Wied, sau vom declara țara de o țară revoluționară!” la să vedem, ce vor face acum, puterile Dvoastră...”

validita aplicările lui tehnice — fie și în cadre mai restrânse — de cari a dat probă atâția ani de-arândul, lucrând cu fratele său mai mare, dela cele dintâi ciopliri în șura părintească, până la opera grandioasă, ce s'a desăvârșit în arsenalul Bucureștenilor?

Nu s'a gândit nimeni! Și nu s'a gândit nimeni nici la mica sorioară a lui Vlaicu — pe care el o diviniza. Câte gânduri frumoase nu-și va fi făurit Vlaicu în legătură cu viitorul acestei copile fragede, pentru care a clădit, în nețărnumita lui dragoste de sburător pribeag, atâtea palate aeriene!...

Fără îndoială, monumentele de bronz și marmoră sunt o expresie demnă de recunoștința unui neam.

Dar nu mai puțin adevărat este, că perpetuarea gloriei se poate transmite posterității și în alt chip, tot așa de grăitor și, probabil, mai folositor încă decât cele mai strălucite monumente ridicate întru preamărirea eroilor dispăruți.

Scrisori Bucureștene.

„Gardianul de nebuni”. — Viesparul Balcanic. — Machiavelli balcanic și prințul de Wied. — Cum stă principele de Wied. — Noi voluntari pentru Albania. — „Mergem pentru o dragoste”. — Invadarea Albaniei. — Noi asasinate la frontiera dobrogeană. — Publicul începe să se miște. — Cum se pot cumini vecinii noștri.

București, 1 Iulie 1914.

D. René Pinon, profesor la școala de înalte studii din Paris, redă într-o lucrare a sa intitulată „L'Europe et l'Empire Ottoman” o convorbire cu Hilmi Pașa, actualul ambasador al Turciei la Atena, în care acesta, pe atunci inspector al celor trei vilaețe macedonene, răspunzând la o întrebare a distinsului publicist francez cu privire la naționalitățile macedonene spune: „Sunt aici un gardian de nebuni, eu impledec pe acești turci și de a se sfășia între dânsii”.

Acest răspuns era o caracterizare minunată a situației de atunci din Macedonia și o viziune strălucită a vremilor de azi, din Peninsula Balcanică.

Gardianul s'a dus, nebunii au rămas cu setea lor nebiruită de a se sfășia reciproc.

Numai cât pasiunile cari sub stăpânirea plâfă a Turciei își găseau un derivat suficient în războaiele din Macedonia, fiind înăbușite acum, cu mână de fier, de fiecare din cei trei părtași ai Macedoniei, pe teritoriul respectiv, au trecut dela populațiile macedonene la statele cari au mostenit Macedonia. Cât timp rassa sârbă, rassa greacă, rassa bulgară se puteau măcelări în Macedonia, în bună voie, sub privegherea nu îndestul de strictă a „gardianului de nebuni”, statul sârb, statul bulgar, statul grec, puteau păstra o atitudine de liniște, mulțumindu-se a sprijini exasperarea conaționalilor lor cu bani și cu bande clandestine.

De când în Macedonia însă nu mai stăpânește mult calomniatul turc, rolul nebunilor îl joacă, nu populațiile din Macedonia, ci statele balcanice.

Pe ruinele Turciei s'a ridicat un uriaș viespar de pasiuni în care cruzimea își da mână cu perfidia spre a surprinde lumea cu cele mai neașteptate întorsături în situația generală.

Se pare că Machiavelli al Italiei, s'a intrupat într-o infinită varietate de oameni „de stat” balcanici în care apare tot cinismul cugetătorului italian minus lustrul unei civilizații strălucite cum a fost cea italiană din secolul al XVI-lea.

Asupra acestui machiavelism balcanic ar ști să spună foarte multe lucruri, dacă ar avea timp de așa ceva, domnitorul Albaniei, Wilhelm I, acest german cavaler și întreg, care dintr'un ofițer din cei mai străluciți ai Germaniei, a ajuns un rege foarte problematic al nenorocitei Albanii.

El ar putea să povestească multe asupra chipului cum „oamenii de stat” din Balcani țin cu o mână raporturile cele mai cordiale pe când cu cealaltă trimiț trupe de soldați deghizați ca să-ți invadeze țara.

Dar prințul de Wied nu are timp de povestit. Face parte acest Wilhelm I, dintr'o rasă care, dacă nu posedă apucăturile de șarlatanism politic în care excelează balcanicii, are însă un spirit de persistență de o tenacitate nebiruită, cu care a făcut multe lucruri mari, mult mai mari în tot cazul, decât acelea produse de viclenia elementară a balcanicilor. Acest teuton nu vrea să se dea bătut cu una cu două.

Cu toate veștile prea cobitoare ale agenților interesați din străindătate, cari anunță regulat de trei ori pe zi cucerirea Durazzolui, demisiunea și plecarea domnitorului etc., Wilhelm I persistă a rămâne la locul său.

Ba în ultimul timp sunt vești cari vorbesc de un început de îmbunătățire a situației. Și dacă nu se produce vre-o lovitură de teatru, în secret pregătită de vre-una din „puterile amice” ale Albaniei — puteri ale căror metode, în această parte de loc nu se prea deosebesc de cele

ale balcanicilor — poate că Wilhelm I, va reuși în cele din urmă să facă față situațiunii.

Această impresie o aduce căpitanul Cristescu, conducătorul primului grup de voluntari plecați în Albania. Reîntors dela Durazzo, de câteva zile, cu însărcinarea de a strânge voluntari pentru Albania, el vorbește de entuziasmul cu care au fost primiți voinicii români, de onorurile deosebite ce li s'au făcut, fiind găzduiți în palatul prințului. Spune că situația domnitorului Albaniei nu este atât de disperată. Durazzo este bine întărit. Trupele prințului sporesc pe zi ce trece prin angajări de voluntari, în timp ce printre cetele de insurgenți, bântuite de grija semănăturilor cari așteaptă să fie culese de pe câmp, de grija zilei de mâne care devine din ce în ce mai nesigură începe a se furișa demoralizarea.

Ori cum aici operațiile pentru angajare de voluntari se urmează cu energie și cu un succes neașteptat. În fața berăriei „Trocadero” în care se află instalat biroul de înscrieri, staționează toată ziua, grupuri de curiosi. La birou se prezintă foarte mulți tineri dintre cari unii încă neajunși la majorat, dau naștere la scene mișcătoare, rugându-se de părinții lor veniți să-i prinză în flagrant delict, să le dea consimțământul. Secretarul biroului îmi spunea că s'au înscris până acum vre-o 250 de oameni și că 200 sunt gata spre a fi porniți în Albania. Chiar astăzi am fost de față la îmbrăcarea în uniformă a unui grup de 48 de inși și la celebrarea solemnității sfintirii drapelului și a depunerii jurământului de credință către principele Albaniei.

Solemnitatea a avut loc în Biserica-dintr'o-zi, care e cedată coloniei albaneze spre a se servi în limba lor. Ceremonia a fost oficiată de arhimandritul Foțiu Balamace. Când C. Sa a rostit cu glas răspicat cuvintele sacramentale ale jurământului, invitând pe voluntari să le repete cu dreapta ridicată în sus, a fost din partea voinicilor un tunet de glasuri cari au adus lacrimi în ochii asistentelor și asistenților în majoritate Albanezi.

A urmat după aceea o inimoasă cuvântare a C. Sale în care i-a îndemnat să servească cu credință, curaj și vitejie pe acela căruia de bună voie au primit să se închine.

După aceasta, voluntarii români, înșirați în front au părăsit biserica provocând admirația publicului prin ținuta lor marțială și ireproșabilă.

Este interesant să spunem că, deși în țară sunt peste 20.000 de Albanezi, între cei cari pleacă nu sunt decât doi dintr'ei lor; toți ceilalți sunt Români de ai noștri. Și mai interesant este faptul că cea mai mare parte a acestor voinici sunt feciori de țărani, restul de oameni din stratele de jos ale capitalei. Este un semn foarte îmbucurător acest spirit de aventură, care se trezește în sufletul claselor de jos, până acum atât de adânc imobilizate în mizeria lor inertă.

Acest fenomen stă în legătură cu deșteptarea maselor. Idei noi încep să străbată în aceste mase, un nou orizont, vast li se deschide și cu el dorința de a eși din cercul îngust de mizerii în care neamul nostru de dincolo stă increment de peste un mileniu. Am intrat în vorbe cu fiecare din acești soldați. Toți au figuri inteligente, ochi pătrunzători, fețe bronzate. Ei sunt foarte cum-pătați la vorbă așa cum e românul de rasă.

Am întrebat pe unul: — Ai făcut armata? — Da, am făcut armata, am fost și în campanie. — Ce treabă făceai până acum? — Sunt cofetar.

De ce pleci în Albania?

— Ia, plec și eu așa de dragoste.

„Așa de dragoste”. Ce dragoste să-l fi apucat pe omul meu tocmai de Albania și de prințul de Wied, când singur Albanezii din România nu sunt dispuși a dărui o picătură de sudoare, ca să nu zic de sânge pe ea?

Nu știu. Sigur însă că acest fecior de țaran care a făcut campania, care a străbătut în lung și lat Bulgaria, nu mai este omul de acum un an. Alt orizont stă înaintea ochilor săi, alte aspirații îl mișcă, alt suflet este în el acum. Este un om nou. Un om care dorește să meargă departe, în lumi necunoscute, să facă isprăvi mart, să treacă în istorie. În istorie da așa mi-a spus un altul, un sergent acesta, cu o pereche de mustați clasice, din acelea cari dau mii de fiort fetelor dela mahala, când dom sergent, mândrul lor purtător trece cu aerul triumfal al unui Alexandru Makedon.

— De ce mergeți în Albania Dle Sergent?

Mergem acolo vezi că zice că-i o țară, unde avem Români de-ai noștri pe care-i măcelărește aia de-acolo. Și decât să stăm p'aci mai bine mergem acolo; o singură moarte are omul, dar cel puțin dacă mori, să știi că ai murit ca bărbat și că te-a scris la istorie.

Intre cei echipați azi sunt și opt feciori din Ardeal, unuia dintre dânsii Vasiliică Stupartu, din com. Bercea (Cluj), i-am spus că am să-l scriu la gazetă, ca să afle ai lui, că a plecat în Albania și l-am întrebat dacă-i pare bine.

— Ei domnișorule, îmi răspunse, mi-a părea și mai bine mie când m'asi duce alt unde-va. Dar o veni și vremea ceia, de-om trăi s'o vedem și noi.

Aceștia sunt flăcăii modești, lipsiți cu totul de pretenție, model de disciplină — căci sunt foști militari în care respectul gradului superior a devenit un instinct — cu care prințul de Wied va încerca opera de cucerire a țării sale. Căci ceace trebuie să facă prințul de Wied în Albania, unde Albanezii au dovedit că nu pot fi guvernați cu elemente locale, nu este nimic altceva decât o invadare a țării cu elemente străine, care să înăbușe anarhia locală și să stabilească ordinea.

Oricât de dureroasă ar fi o asemenea constatare pentru „patriotismul” Albanezilor, invazia aceasta făcută în numele și pentru interesele Albaniei, rămâne cel mai preferabil mijloc. Ea este cu mult mai preferabilă decât o ocupație făcută de puteri, care și au interese și scopuri proprii, cu totul străine de cele ale Albaniei.

Intrebarea este dacă prințul de Wied va avea mijloace să angajeze atâtea elemente câte trebuie pentru o asemenea operă și dacă împrejurările îi vor da timp să-și realizeze opera de cucerire.

Să ne întoarcem acum la un alt punct al viesparului balcanic, aproape de noi, unde nebunia balcanică, de care vorbea Hilmi-Pașa, își dă liber curs, de vre-o săptămână în darna noastră.

Am arătat în rândul trecut mentalitatea bulgară așa cum se oglindește în presa națională. Din rândurile reproduse se vedea că incidentul dela graniță nu este o întâmplare nenorocită ci un fenomen al unei anumite stări sufletești „un simbol” cum spunea „Kambana”.

Astăzi alte tentative de asasinat confirmă pe deplin concluziile noastre. În noaptea de 28 Iunie doi grăniceri români, larăs fără arme, au fost atacați de trei soldați bulgari, la un chilometru în interiorul teritoriului român, unde se strecuraseră în chip fraudulos.

Dacă incidentele de până acum nu au produs în opinia publică indignarea și revolta furtunoasă ce s'ar fi deslăntuit în orice țară balcanică în condiții similare, în schimb crima aceasta din urmă, a mișcat adânc publicul român. Din toate părțile se ridică glasuri cari cer să se înceteze cu indulgența și cu „civilizația” față de niste asasini incorrigibili.

Publicul nu mai înțelege ca flăcăii noștri să fie ciuruși de gloante mișelește iar noi să ne mulțumim cu comisii mixte și cu tratative diplo-

matice, cari nu aduc la nici un rezultat, de oarece Bulgarii își bat joc, și în aceste comisii, de dreptate. Din toate părțile se cere ca în loc de tratative să se răspundă prin represiune. Și se pare că ministerul de războiu a înțeles că s'a trecut cu sistemul de „civilizație” când, în loc de a porunci ostașilor români să procedeze oșăște la cumintirea nebunilor, dăduse ordin să se retragă pe vechia graniță „ca să ia Bulgarilor orice pretext de incidente”, ca și cum siguranța țării și a militarului român nu depinde de pușca românească ci de pretextele ce cine-va le-ar putea găsi.

Acum s'a revenit la o concepție mai clară și mai naturală a tratamentului ce trebuie aplicat Bulgarilor și eu unul, care am avut prilejul să cunosc mai de aproape pe vecinii noștri, sunt sigur că aceste măsuri, vor contribui mai mult decât o sută de note și de acțiuni diplomatice la pacificarea graniței dobrogene.

C.

Un interview cu d. Take Ionescu.

(Acest interview va apare în mai multe ziare europene și balcanice).

— Este posibilă existența statului albanez și prin ce sistem de guvernament?

Am crezut și cred, că singura soluție care ar garanta menținerea păcii este păstrarea unui stat albanez independent cu un suveran creștin, dar și cu sprijinul bănesc și militar al Europei, cel puțin pentru un număr de ani.

— Principele de Wied poate să domnească cu succes în Albania?

— Mai lesne decât ori care altul, dacă este ajutat. Dacă nu, nu va reuși nimeni. Un suveran musulman ar duce de sigur la conflicte foarte grave, Epitrofi neputând accepta o astfel de soluțiune.

— În ce caz și sub ce formă ar putea lua România sarcina pacificării Albaniei?

— Părerea mea este că dacă cele șase mari puteri dau României mandat în acest sens, România ar trebui să-l accepte. Cred, că ar și reuși căci bandele albaneze n'ar rezista unei forțe militare europene. Poate însă, că alții ar cere mai mult, adică cooperarea marilor puteri fie chiar cu mici detașamente, cari să dea operei comune caracterul internațional.

— Credeți că, conflictul dintre Turcia și Grecia e pe deplin înlăturat?

— Intotdeauna sper că lucrurile înțelepte se vor realiza, dar siguranță nu poate să aibă nimeni.

— Intr'o asemenea eventualitate ce atitudine ar trebui să păstreze România?

— România va apăra cu toate mijloacele integritatea tratatului din București.

— Este posibil o alianță între Grecia și Turcia?

— Mi se pare lucrul cel mai natural din lume. Aceste țări nu au nici o revendicare una contra alteia, și ar avea totul de câștigat dintr'o alianță, dar: mintea învinge-vă pasiunile?

— Poate fi exact svonul intervenției ruso-române în chestia Dardanelor?

— Cred că intervenția României și a Rusiei s'a mărginit la chestia vaselor de comerț. Avem cu Rusia în astă privință un interes comun.

— Credeți că se poate rezolvi această chestie prin acțiuni izolate?

— Chestia vaselor de războiu nu se va putea rezolvi decât prin înțelegerea generală.

— Echilibrul politic și pacea ar putea fi periclitată prin deschiderea strâmtorilor?

— Cred că deschiderea Dardanelor pentru vasele de războiu ale tuturor puterilor — lăsând Turciei garanția că această trecere să nu fie un pericol pentru ea — s'ar putea acorda fără a stâneni pe nimeni. Dar sunt și prejudecăți pe lume și idei vechi, cari apasă conștiințele.

Liga Culturală.

Comitetul Central al Ligei Culturale, a dat însărcinare secretarului său general, să răspundă comunicatului „Uniunii Evreilor Pământeni”.

Iată acest răspuns:

„Uniunea Evreilor pământeni” crede că-și poate îngădui și față de Liga Culturală acel îndrăzneț fel de luptă, cu care voește să deprindă, până la obosire, personalitățile conducătoare și numeroasa pătură etnică, cari sunt baza viitorului neamului.

Din aceeași intenție răsare și ultimul ei comunicat, un pamflet trivial, care nu a meritat chiar atâtea retipări, câte s'au implorat pentru el.

Totdeauna Liga a socotit că principiul național trebuie să stăpânească toate manifestările culturale și politice ale neamului nostru, încă neconsolidat, și cuprins de legitime îngrijiri de propria sa viață, pe care trebuie s'o emancipeze pe rând, de toți exploatații ei.

De aceea, poporul român trebuie să respingă energetic, orice încercare de a se realiza pe pământul lui — care-i numai al lui! — fenomenul social, pe care Constituția țării l-a interzis, prin art. 3, glăsuind cu o prevedere, de care foarte sănătos este să ne aducem aminte, chiar în aceste zile: „Teritoriul României nu se poate coloniza cu populațiuni de gintă străină”.

Liga Culturală, trăgând toate consecvențele din sfântul duh al art. 3, s'a constituit apărătoare și a art. 7.

De astădată ea este la un gând și cu politica oficială a țării, în ale cărei adunări legiuitoare nimeni nu a ridicat glasul în contra acelor două articole: de astădată comunicatul „Uniunii” lovește deci și în politica oficială a țării.

Liga este leală, când își anunță din timp mișcările cărora li se închină din momentul în care s'ar ivi conștiințe românești internaționalizate de stăruințe neadmisibile și de suspecte cumpărări de bunăvoință, care să aibă curajul de a cere parlamentului înfăptuirii necompatibile cu caracterul național, pe care până astăzi politica statului l-a imprimat legilor sale.

De aceea și în raportul general, prezentat congresului, s'a spus că Liga nu se va retrage nici din fața ultimelor consecvențe, dacă ele vor fi de nevoie.

Dacă statul va părăsi vreodată protejirea legală a elementului român, societatea română va trebui să-și creeze alte organe de apărare. În loc de legi vor funcționa atunci individualități sociale, a căror întreagă rațiune politică a fost și este, în orice timp și loc, forța ce o pot desvolta. De aceea avem convingerea că chestiunea evreiască, susținută de „Uniune”, și dusă pe căile dorite de „Uniune”, amenință să devină o chestiune de forță.

Liga, în atitudinea de astăzi, nu apără numai puritatea de sânge și tipul cultural omogen al țării ei, ci amână și conflictele care, prin firea lor, vor semăna de bună seamă cu cele rusești, polone sau algerlene, dar și cu cele germane și chiar englezești, pe cari, publicității celei mai șirete rase, le uită cu o regretabilă grabire.

Secretarul general al Ligei Culturale,

Gh. Bogdan-Duică.

In Bosnia.

— Articol de fond în „Journal de Genève” dela 10 Iulie c. —

Arhiducele Francisc Ferdinand și ducesa de Hohenberg au fost asasinați pe pământ austriac și de supuși austriaci. Trebuie să amintim lucrul acesta pentru a pretui așa cum se cuvine pornirea furioasă a Vienei și a Budapestei împotriva Serbiei. Extrema insuficiență a poliției din Serajevo care, îndată după întâlul atentat, nu luase nici o măsură de apărare a moștenitorului tronului, trebuia să atragă cu deosebire imputări. Dar acum, pentru a abate aceste imputări se susține că autorii răspunzători ai crimei se găsesc dincolo de fruntarie?

Se pare, însă, că încetul cu încetul se liniștesc cei din Viena și că dau îndărăt în fața urmărilor imediate ale mișcării pornite ab irato împotriva Serbiei îndată după sosirea vestii crimei. O notă ce pare oficioasă cearcă a domoli pe cei mai înflăcărați.

„Nu e locul a ne teme de un război, cetim în ea. Că Serbia ori agenții ei sunt în oarecare măsură părtași la atentat, e un lucru pe care nici o dovadă serioasă nu-l stabilește. Unele

semne par a face să se creadă că firele conspirației duc la Belgrad, dar e numai decât nevoie să așteptăm rezultatul cercetărilor. Atunci numai vor putea începe schimbările de note diplomatice între Viena și Belgrad. Dar totul se va face fără sgomot, fără a mișca sabia Monarhia va ști să-și apere prestigiul fără a avea nevoie pentru asta de război”.

Cele ce se petrec în Bosnia însă, ajung — nu, de sigur, a îndreptăți — dar a explica urile ce au împins la atentat, fără a fi nevoie de a ne adresa la ceiace toți Sârbii au împotriva Austro-Ungariei și împotriva arhiducelui mort „Kölnische Zeitung”, care nu poate fi bănuț de dușmănie împotriva „strălucitului aliat” a Germaniei, dă o icoană groaznică a administrației din țările anexate. Această administrație alcătuită din lepădăturile aristocrației maghiare și se dedă la o propagandă confesională neinteligentă și jignitoare. Croații și Sârbii sunt de același rasă. Se poate spune că Croații sunt Sârbi catolici ori catolicizați, iar Sârbii Croați rămași ortodoci. Toată bunăvoința puterilor publice se îndreaptă către Moslimi, supuși musulmani; în rândul al doilea, către minoritatea croată, în paguba Sârbilor cari sunt cu mult mai numeroși. După anexarea din 1908, fierberea nu se mai potolește. În urma deosebitelor atentate politice săvârșite atât în Bosnia cât și în Croația, s'au început procese mari puse la cale în chip artificial, adesea prin milocirea falșurilor, pentru a putea împinge răspunderea cât mai sus cu putință; unelțirile politice au fost date pe față și din asta a ieșit o reisbuclnire a exasperării.

Această exasperare se desvoltă mai ales în tinerime. Deosebite întâmplări o arătascră. Așa, acum câteva săptămâni, la Mostar, capitala Herțegovinei, se chemase o trupă germană care jucă două piese pangermaniste. „Intr'o seară, povestește un corespondent al ziarului „Le Temps”, s'a jucat o piesă în care erau scene cu totul nedemne, cu aluziuni dușmănoase la adresa slavilor. Liceenii, cari erau de față în număr mare, au protestat și au făcut o manifestație. Mai mulți ofițeri erau în sală. Și, deodată, unul dintre ei se sculă și pământul pe un tânăr. Tovarășii acestuia protestară; atunci ofițerii scoaseră săbiile și se năpustiră asupra liceenilor dintre cari trei fură răniți. După asta o mare manifestație se puse la cale înaltea teatrului. S'a cerut satisfacție prin pedepsirea disciplinară a ofițerilor. Răspunsul Vienei a fost închiderea liceului, așa că sute de elevi și-au pierdut anul școlar. În urma acestora, studenții provocară pe toți ofițerii tratându-i de lași. Dar ofițerii refuzară să se bată.”

Fără a ne face garanții acestor amănunte, pe care nu le putem controla, urmează oricum că era o fierbere uriașă în tinerimea bosniacă de neam sârb și că liceanul Princip și tovarășii lui au putut fi îndemnați la crimă și fără ca Belgradul să aibă vre-un amestec.

Și asta e cu atât mai probabil cu cât primul ministru sârb, d. Pasic, e un om de mare valoare, care a purtat cu o netăgăduită îndemnare, înțelepciune și hotărâre trebile regatului în timpul marilor greutăți din anul din urmă. El nu-și putea ascunde că asasinarea arhiducelui Francisc Ferdinand de către un Sârb era tot ce se putea mai primejdios pentru țara lui. Complicitatea guvernului din Belgrad, așa cum se afirmă în aceste zile din urmă, fără nici o dovadă, la Viena și la Budapesta, e deci cel mai absurdă dintre ipoteze. Nu e îndoielnic că guvernul regelui Petru, dacă vre-un svon al complotului urzit împotriva arhiducelui moștenitor ar fi ajuns până la el, ar fi luat pe cât ar fi putut mai bine toate măsurile ce i-ar fi stat în putință pentru a-l zădărnici. Interesul Serbiei și înțelegința rară a celor ce o conduc sunt pentru asta cele mai bune chezășil.

În ce privește cele ce s'au petrecut în Bosnia după atentat, începe să se facă lumină altfel decât prin telegramele censurate. Un corespondent al ziarului „Frankfurter Zeitung” așteptat până s'a întors în Germania pentru a putea povesti ce a văzut. Din ce spune el se vede că jaful proprietăților Sârbilor a luat proporții nemaiauzite. Cele mai rele elemente ale populației s'au dedat la ele fără ca poliția armată să le împiedece. La Serajevo chiar sunt ruine ca și cum orașul ar fi suferit un asediu ori un asalt. Din hoteluri, prăvălii, case de co-

ner, proprietăți ale Sârbilor, n'au mai rămas decât zdurle. Tot a fost jefuit și pierderile se urcă la milioane. Zădarnic Sârbii atacați aduceau faptele telefonic la cunoștința poliției; nimeni nu le venea în ajutor și scenele de tâlhărie s'au petrecut în fața ofițerilor austriaci, ironici ori nepăsători, cari n'au încercat nimic pentru a le împiedeca. Când a intervenit puterea publică, era totul sfârșit. „Felul cel mai binevoitor cu putință, de a judeca, scrie corespondentul ziarului de mai sus, e că poliția a îngăduit progromurile. Din multe părți însă se merge mai departe și împotriva ei s'a ridicat o invinuire mai grea. Dovezile ce mi s'au dat nu sunt destul de convingătoare pentru a-mi da voie să mi-o însușesc”...

Guvernul se pregătește să desăvârșească opera plebei lovind mai tare în Sârbii din Bosnia. Telegraful ne înșiră o serie de măsuri în această privință. Ele aduc aminte, făcându-ne să nu le putem deosebi, pe cele de care se servea odinioară Austria pentru a înfrânge provinciile ei italiene. Istoria nu arată că au avut prea bune urmări. Violenței persecuțiilor i se răspunde cu violența atentatelor; violenței atentatelor cu violența sporită a persecuțiilor. Cerc vișos în care te învârti mereu îndată ce ai intrat. Dacă cecece s'a petrecut dă icona celor ce se vor petrece, acesta e viitorul mai apropiat al Bosniei.

München, 11 Iulie 1914.

P. P. Stănescu.

INFORMAȚIUNI.

Ciudățenii.

XIX.

Patriotismul „Deutschoesterreicher”-ilor.

Primim, dela un ofițer, o filă ruptă dintr'un ziar, cu nota pe margine:

„Trimit dlui dela rubrica „Ciudățenii” această ciudățenie din Austria de jos; țară nemțască patriotică și dinastică! Krems e aproape de Viena! Iată mă rog „Opinia publică” cu care mult se fălese foile creștin-sociale-clericale ca „Reichspost” „Deutsches Volksblatt”. Și nu sunt cazuri sporadice acestea, ci se întâmplă cu diușmul, iar „criminalii” nu sunt Sârbi ori Slavi, ci Nemți”. E caracteristic un caz ce s'a întâmplat în Viena într'o cafenea: Un student sârb dăduse unul picolo o Coroană, ca să strige: „Trăiască Serbia!” Picolo a satisfăcut cererii sârbului a strigat și sârbul a fost după aceea arestat și închis la poliție! Adecă „Geschaeft ist Geschaeft” pentru o coroană face neamtu și mit! — B. M.

Traducem și notița cu pricina din „Kremszer Zeitung”, apărută sub titlul „Un prieten al Sârbilor”:

În 5 Iulie, seara, a avut loc în stațiunea pentru vapoare dela Rossatz o scenă foarte agitată. Muncitorul F. Sch. din Stein, de 23 de ani, alcoolizat nițel, prinse curaj și începu să strige „Trăiască Serbia” „Jos Austria”. Mulțimea, revoltată, sări asupra lui, să-l bată, dar intervenind polițistul din Grossatz, l-a scăpat neatinș pe prietenul Sârbilor și l-a pus la adăpost în arestul comunei, de unde, în ziua următoare, luându-l în primire jandarului, a fost dus în temnița tribunalului. Muncitorul desigur s'a avântat într'o nesocotită a tineretelor. Dar ce să zicem de cazul petrecut în Stein, unde în 6 Iulie un gornic pensionat a fost arestat pentru lesa majestate și pentru că injurase pe defunctul moștenitor!

„Alter schützt vor Torheit nicht!”

Arad, 16 Iulie 1914.

Mersul vremii. Institutul meteorologic anunță: ploii cu turtuni, scădere în temperatură.

Prognostic telegrafic: vreme schimbăcioasă. Temperatura la amiazi a fost: 28.8 C.

Misiunea dlui căpitan Cristescu la suveranii României. A treia zi după sosirea la Durazzo, cu prilejul unei noi audiențe la A. S. R. principele de Wied, suveranul Albaniei a dat ordin dlui căpitan Cristescu ca să plece imediat la București într'o misiune specială pe lângă suveranii români.

Alteța Sa i-a predat două scrisori pe cari să le transmită M. S. regelui și M. S. reginei, precum și câte o scrisoare de mulțumire adresată dlui general *Iliescu*, secretar general al ministerului de războiu și comitetului de inițiativă pentru voluntarii Albaniei din București.

Duminecă după amiazi la orele 5 a avut loc în sala „Trocadero” din București o întrunire extra-ordinară a membrilor și membrilor comitetelor de inițiativă pentru voluntarii Albaniei. D. căpitan Cristescu a făcut un raport asupra modului cum au fost primiți voluntarii români în Albania.

A citit următoarea scrisoare adresată de către A. S. R. principele Wilhelm de Wied comitetului de inițiativă pentru voluntarii Albaniei din București:

Secretariatul particular al A. S. principelui Albaniei.

Durazzo, 8 Iunie.

Comitetului albanez din București.

Vă mulțumesc din toată inima mea pentru sentimentele de sinceritate pe cari mi le-ați arătat în timpul turburărilor și crizelor prin cari Albania a trebuit să treacă în ultimele săptămâni, asemenea pentru echipamentul și voluntarii ce i-ați trimis spre apărarea patriei.

Vă trimit mulțumirile și salutările mele regale prin căpitanul Cristescu care vine la București pentru câteva zile spre a servi țara noastră.

Wilhelm.

Asistența a ascultat în picioare citirea scrisorii și a ovationat îndelung pe guvernul Albaniei. D. căpitan Cristescu a distribuit apoi dnelor albaneze fotografia A. S. R. principei Sofia, cu autograful Alteței Sale, iar dlor din comitetul de inițiativă fotografia A. S. R. principelui de Wied, deasemenea cu autograf. Ulterior, ei vor primi și alte distincțiuni din partea suveranilor Albaniei. Cei prezenți au făcut o călduroasă manifestație de simpatie dlui căpitan Cristescu.

D. Achil Eftimiu, inșiner, a rostit o scurtă cuvântare, arătând înălțătoarele momente prin cari trec Albanezii din România și a urat dlui căpitan Cristescu ca pentru devotamentul său să-i fie dat să ajungă general al armatei albaneze.

Botezul aeroplanului „Iași”. Duminecă a avut loc la Iași, la orele 6, în mijlocul unui numeros public, un serviciu divin oficiat de economistul I. Tincoca înconjurat de cler. După aceasta d. P. Fântânariu prefectul județului a rostit o cuvântare arătând gestul patriotic al ieșenilor, cari au subscris sume pentru aeroplanul „Iași” menit a aduce servicii aviației militare. Apoi predă aeroplanul școlii militare de aviație. D. locot.-colonel Sâmbotescu, comandantul batalionului de specialități, primind aeroplanul, mulțumește dlui prefect și și exprimă satisfacția pentru gestul ieșenilor și le mulțumește. În urmă d. G. Mărzescu, primarul orașului aduce la cunoștință că donează din partea comunei 2000 lei, spre a se ridica un monument lui Caranda. După serviciul divin, aeroplanul „Iași” pilotat de căpitanul Adamovici face mai multe

zboruri în ovațiile mulțimei. De asemenea, căpitanul A. Popovici, pe un monoplan Bristol-Coandă, execută zboruri cu diferiți pasageri. Serbarea s'a terminat la orele 7 d. a.

Desvelirea statuei lui Tudor Vladimirescu. În satul Cernesti din județul Mehedinți, Duminecă s'a sărbătorit cu o deosebită pietate și patriotism, de către țărani din împrejurimi îmbrăcați în haine de sărbătoare și de către congresiștii membri societății învățătorilor din țară, — desvelirea bustului icoanei sfintei pentru toți Români, Tudor Vladimirescu.

Zi înălțătoare! Serviciul divin a fost oficiat de protoereul județului Raiculescu, înconjurat de preoții din localitate, iar răspunsurile liturgice au fost date de către societatea „Doina” de sub conducerea dlui Paulian.

Cel dintâi a vorbit protoereul Raiculescu, înțelegător și frumos, arătând meritele martirului național Tudor Vladimirescu.

Apoi d. Cecropide președintele institutorilor arată însemnătatea răscoalei lui Tudor și strălucirea zilei de azi, vorbind de ideea înălțării acestui monument. Incredințează primarului monumentul spre păstrare.

Institutorul Buncofeanu roteste un documentat discurs, făcând istoricul acțiunii lui Tudor

Dna Smara citește o poezie ocazională. Un profesor din Câmpulung (Bucovina) aduce omagiile Românilor de peste hotare.

D. Sabin Pipescu, primarul orașului, laudă gestul societății institutorilor, arătând mulțumirea severinenilor și cernetilor de onoarea ce le-o face acest monument.

Serbarea s'a sfârșit la orele șase seara în privirile acele înțelegătoare ale țărănilor cuminti, cari priveau înălțărați bronzul cu chipul Domnului Tudor.

Seara a urmat o masă comună, ținându-se discursuri.

Logodnă. Dșoara Livia Rudnean din Satul-nou și d. Mihutiu Jigoria, catechet din Satul-nou logodiți. Cu acest prilej au dăruit 10 cor. pentru fondul ziaristilor români.

Felicitățile noastre!

Manifestațiile pentru voluntarii români sosii la Durazzo. Plecați din București, echipa de voluntari români, pusă sub comanda dlor căpitan Cristescu și locotenent Burchi, a trecut prin Vârciorova în Ungaria. În toate localitățile, ca și la Budapesta, voluntarii români au fost obiectul celor mai vii manifestațiuni de simpatie. Li s'au făcut toate înlesnirile, iar dela Budapesta au avut vagoane speciale. Călătoria până la Fiume au făcut-o pe un vapor mic, iar dela Gravoza s'au imbarcat pe vaporul „Baron Bruk” care i-a transportat până la Durazzo.

În port, voluntarii români au fost întâmpinați de autorități și corpul diplomatic. Populațiunea le-a făcut o călduroasă manifestație de simpatie. Suveranii Albaniei i-au salutată dela ferestrele palatului princiar agitând batiste.

D. căpitan Cristescu a fost primit îndată în audiență de suverani, cari i-au mulțumit pentru devotamentul ce arată Albaniei. Mai târziu voluntarii români au defilat în curtea conacului regal în fața suveranilor. Sora de caritate care însoțea pe voluntarii români, din ordinul A. S. R. principesa Sophia a Albaniei a fost repartizată la spitalul austriac.

Voluntarii români au fost incuartați într'o cazarmă special rezervată.

D. căpitan Cristescu a fost în urmă chemat de câteva ori la palat. Suveranul Albaniei și-a exprimat dorința ca d. căpitan Cristescu să organizeze un regiment de voluntari români, precum și ca d-sa să se ocupe cu organizarea forțelor militare de cari dispune Alteța Sa.

Rétay și Benedek

BUDAPEST IV., Yácozi-utca 59.

Aranjamente pentru biserici, odăjdii, prapori și steaguri :: Altare, amvoane, mormântul Domnului și aranjamente complete pentru biserici.

Firma se recomandă mai cu seamă pentru renovarea, vopsirea și aurirea altarelor și pietarea bisericilor, cari lucrări le execută cu meseriași specialiști în această artă. Dintre lucrările executate, cari au aflat cea mai deplină recunoștință sunt: Aranjamentul complet al bisericii noi din Segedin-Rokus, al bisericii minorităților din Arad, pietarea și aranjarea mănăstirilor din Marlasasvár și Marlaradna, a bisericii din Beregsas și altarul principal, comandat de comisiunea pentru monumente de artă din Szepeșesütörtökhely. :: Cu planuri și prelininare de spese stăm la dispoziție gratuit :: Trimitem expert pe specole noastre. No. 1104

In acest scop s'a deschis un credit nelimitat care a fost pus la dispoziția dlui căpitan Cristescu.

† **Sofia Stoica n. Belu**, mama parohului Romul Stoica din Visag, un vâstar al familiei vechi Belu, din care unul a cărmuit pe vremea Turcilor comuna Lugoj, o mamă iubitoare și creștină bună, care în decursul boalei sale grele și îndelungate, suferită cu adevărată răbdare creștinească, fiind împărțită mai des cu sfințele Taine ale muribunzilor și a sf. Maslu, a răposat Sâmbătă în 11 l. c. Răposata a implinit anul al 72-lea al vieții sale. Inmormântarea osemintelor defunctei s'a întâmplat în 13 l. c., la 4 ore d. a. Pe defuncta o deplâng fiil și fetele precum și numeroasele ei rudeni. Odihnească în pace!

Poezia Carmen Sylvei. „Fortnightly Review” nrul din Aprilie, publică un studiu: „Poezia Carmen Sylvei” de Maurice Gerthwohl, profesor de literaturi comparate. Autorul pomenește mai întâi lucrările în proză ale Carmen Sylvei, pe cari le socotește ca manifestările ei de a doua mână. E drept, au și ele ritmul poeziei; dar ideile și sentimentele, ținute strâns în frâul versului, capătă aci un curs adesea prea puțin stăpânit. De aceea ca poetă e să fie prețuită înainte de toate Carmen Sylva. Darul cântecului e ceva firesc pentru ea, cum — după expresiile ei din „Bardul”, este dat soarelui să lumineze, părăului să murmure ori fluviului să curgă spre mare. La rând apoi d. Gerthwohl vorbește despre poezia descriptivă a Carmen Sylvei cu dese reviniri asupra Rinului copilăriei sale, cu fiorul pădurilor vechi, cu legendele și castelele ce păzesc din alte vremuri; despre poezia iubirii și mai ales despre cea mai intimă și mai duiosă din creațiile ei, izvorâtă dintr'o mare durere de mamă; aci versurile au lacrimi totdeauna, proaspete, căci într'însele scriitoarea n'a găsit o alinare; dinpotrivă, plâzmuirea lor a fost un prilej de retrăirea clipeilor triste, precum mărturisește ea însăși:

„Aci ce susțin, că suferința e aproape vindecată când ajunge subiect de cântec, ori nu sunt poeți ori că n'au suferit”.

Din celelalte feluri de poezie, autorul stăruie cu deosebire asupra poemului „Iehovah”, care — zice el, dă Carmen Sylvei un loc de frunte în literatura contemporană a Europei cât și în anele poeziei germane; și termină printr'o poezie englezească, închinată morții reginei Victoria.

Adaogă, că acest studiu s'a cetit la o ședință solemnă o societății regale de literatură cu prilejul admiterei Carmen Sylvei de membră; atunci d. Mișu, ministrul României în Londra, care știe să reprezinte și celelalte manifestări ale noastre ce stau adesea mai presus de politica trecătoare, a răspuns mulțumind societății din partea reginei-poete.

Ancheta carnegiană asupra războaielor din Balcani. Am anunțat și noi la timp, că Dotațiunea Carnegie a instituit o comisiune de anchetă, care să cerceteze la fața locului atitudinea beligeranților în cursul ultimelor războaie balcanice.

Raportul acestei comisiuni s'a publicat, după o foarte scurtă ședere a membrilor ei în teritoriile balcanice și din conținutul lui rezultă că autorii lui porniseră în cercetări cu intențiunea, de a face o pledoarie în favoarea Bulgarilor, iar nu o anchetă imparțială. Astfel raportul, în 500 de pagini aproape, și cu multe gravuri și „mărturii”, se încearcă să atenueze acuzațiile bine întemeiate și dovedite despre cruzimile Bulgarilor, insistând și înegrind tabloul când e vorba de Sârbi și de Greci. Motivele plausibile și explicații de tot felul pentru faptele Bulgarilor de-o parte, ostilitate patentă, când e vorba de aliați.

Autorii raportului arată un spirit de dușmănie caracteristică față de România. Iată un singur pasaj:

„Fiecare din cele trei națiuni beligerante, ca și România, care a profitat de momentul oportun ca să ocupe o bucată bună din teritoriul vecinului și să-i prezinte un tractat în vârful balonetei, toate pozau în fața lumii ca apărători ai dreptății!”

Păcat de dotațiunea Carnegie și păcat că în fruntea comisiunii de anchetă vedem pe d. Estournelles de Constant, un francez de seamă, a cărui patrie a fost cu deosebire binevoitoare față de România.

Marele stat major al armatelor române prin ministerul instrucțiunii a cerut universității din Iași ca să-i desemneze patru domni profesori universitari, înscrși în controalele armatei, cari la o eventuală mobilizare să fie atașați pe lângă statul major, spre a se pronunța asupra chestiunilor de drept internațional ce s'ar putea ivi. Universitatea din Iași va desemna pe dnii I. Peretz, V. Iamandi, A. Zeuleanu și P. Dragomirescu.

Nouii voluntari albanezi. Colonia albaneză din București continuă a trimite noi voluntari din România pentru Albania. Ieri dimineață a avut loc în biserica Bradul Boteanu un serviciu divin la care în afară de un mare număr de membri ai coloniei din capitală au asistat și voluntarii echipați și cari vor forma o nouă companie ce va pleca zilele acestea la Durazzo. Voluntarii albanezi au depus jurământul de credință pentru apărarea patriei lor și au fost felicități apoi călduros de asistență.

Arestarea unui supus român pentru spionaj. Din Petroseni se anunță că poliția dela graniță a arestat pe supusul român Dumitru Anghelescu, care ar fi vizitat diferite fabrici în scop de spionaj.

Progresele biologiei. Domnii Dr. Marinescu și Minea au făcut o nouă comunicare Academiei din Paris. Până acum metodele cunoscute ale Drului Carrel nu au permis de a cultiva celulele organice în afară de organism decât numai într'un mediu de plasmă venită dela un animal de aceeași specie. Invățații români au reușit să cultive ganglionii spinali ai cânilor într'o plasmă de iepure. Pasul este foarte mare spre un nou progres în legătură cu noua mișcare a chirurgiei și biologiei moderne. Suntem astfel nevoiți să admitem că celulele organice pot digera albumine cu totul străine de ele.

Comunicarea dlui V. Pârvan la Academia Română. Academia română a ținut ședință, ieri la 2 ore d. a. A prezidat d. Dr. C. I. Istrati.

D. Dr. St. Hepites a adus la cunoștința membrilor Academiei că Luni și Marți s'au ținut examene de sfârșit de an la institutul Oteteleșanu dela Măgurele. Au absolvit cursurile 17 eleve dintre cari 7 au fost trecute în cartea de aur a școlii.

D. profesor V. Pârvan își dezvoltă comunicarea asupra ultimilor cercetări făcute în cetatea dobrogeană Ulmetum, despre care a mai vorbit într'o ședință de astă toamnă. Arată că din ultimile cercetări făcute rezultă că singura construcție importantă din această cetate era clădirea pretoriului, a comandantului. Mai târziu s'au construit, fără nici o normă câteva case civile. Se constată la acestea o totală anarhie în ce privește planul arhitectonic. Alături de clădirea principală ultimile săpături au descoperit o construcție anexă, întrebuintată tot de militari. Caracteristic e faptul că în toate clădirile se păstrează caracterul bizantin. În ce privește descoperirile cu caracter istoric ele sunt puține intrucât toate cetățile de felul cetății Ulmetum au întrebuintat la construirea lor materialul pe care l'au găsit la îndemână și anume monumentele existente aci dinainte. Ceea ce este vrednic de atenție sunt două monumente, unul la Nord-Vestul cetății și altul la Sud. Din subscripțiile de pe aceste două monumente se observă tenacitatea specifică a tra-

cilor, cari n'au voit să treacă definitiv la romanism. E un popor care nu renunță la personalitatea lui, un popor cu adevărat tenace, lucru de altminteri cunoscut din luptele înverșunate ce a trebuit să le ducă împotriva lor Romanii. Unul din aceste monumente mai face dovada că există o strânsă legătură între satele alăturate, întru cât inscripțiile de pe monumente se asemănau. Încă un element pe care descoperirile din anul acesta l'a confirmat este viața intensă bizantină ce a existat în cetatea Ulmetum. Monedele arpoape exclusiv bizantine. Cele romane sunt foarte rare. Cetatea Ulmetum va servi ca un fel de simbol de ce s'a întâmplat în aceste părți; un fel de lămurire asupra vieții pământestei dinainte vreme. D. profesor Pârvan a terminat aducând mulțumiri elevilor dsale cari l'au ajutat în opera de cercetări făptuită pentru descoperirea cetății Ulmetum.

„Des Deutschen Reiches Schicksalsstunde”. Acesta e titlul unei broșure scrise de lt.-colonelul i. r. *Frobenius*, care profetește pentru anul 1915 un războiu al statelor din tripla alianță cu Franța și Rusia. În acest an — spune autorul — va suna ora când se va decide soarta imperiului german. Înaltul ofiter german concludă aceasta din *pregătirile* cari le fac Franța și Rusia, cari pregătiri, după părerea lui, aproape nu se deosebesc în esență de cele cari se fac numai în vederea unui războiu. E interesant că principele moștenitor al Germaniei a trimis lt.-colonelului Frobenius o telegramă de următorul conținut: „Am cetit cu cel mai viu interes excelenta broșură a Dvoastră: *Des Deutschen Reiches Schicksalsstunde* și doresc ca să fie cât mai răspândită în poporul nostru”.

Oaspeții ruși în Iași. Ieri au sosit în Iași venind prin punctul Ungheni un număr de 15 consilieri ai zemstvourilor din Basarabia în scopul de a vizita șoselele și instalațiile din țara românească. Oaspeții au sosit în 6 automobile și au vizitat școala normală „Vasile Lupu” și alte instituțiuni culturale ale Iașului.

Escursiunea aceasta de studii va dura cinci zile și vor fi conduși la reprezentanții județelor pe unde vor trece.

D. inginer Tzintzu a declarat că escursioniștii au venit special pentru vizitarea șoselelor din țară, manifestându-și în acelaș timp dorința de a vizita spitale și școli rurale precum și pepiniere particulare ale statului.

Cea mai mare parte din escursioniști sunt Români basarabeni și toți cunosc limba românească.

Cedarea lui Huerta. După o șovăire de 9 luni, președintele republicii mexicane, Huerta s'a hotărât să se retragă în favorul ministrului de externe Carbajal care a și depus imediat jurământul în calitate de președinte. Ieri a fost anunțată camerii mexicane hotărârea lui Huerta. Populațiunea i-a făcut președintelui retras ovații mari. Huerta cu familia lui se află acum în Puerto-Mexico de unde va pleca în Europa. Ne mai existând nici o dificultate se speră că conflictul dintre Mexico și Statele-Unite se va aplană curând definitiv. Cele trei armate ale revoluționarilor de sub conducerea lui Villa, Obregon și Gonzales sunt în drum spre capitala republicii. Ministerul de externe american l-a rugat pe Caranza să împiedece orice vărsare de sânge.

Apărătorul Adrianopolului în fața tribunalului de război. Ziarul german Lokalanzeiger primește din Constantinopol știrea că apărătorul Adrianopolului Sukri Pașa e dus în fața tribunalului de război.

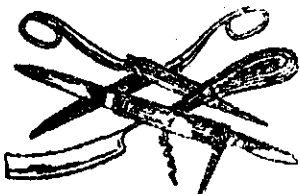
Călătoria lui Poincaré în Rusia. Ieri seară președintele Franței Poincaré, însoțit de primul ministru Viviani a plecat la Petersburg. Azi sosind la Dunkerque, ei s'a imbarcat pe vaporul cu care și-au continuat seara drumul pe mare.

Deschidere de prăvălie

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că am deschis în **Oradea-Mare, Rákóczi (F6-)ut 19**

O ASCUȚITORIE ARTISTICĂ MODERNĂ

Primește spre reparare și ascuțire totfelul de briciuri, cuțite, foarfeci, mașini de tuns, mașini pentru măcinatul cărnei, mașini pentru tunsul cailor și a oilor. Țin în depozit totfelul de PARFUMERII din patrie și din străinătate, articlii de toaletă pentru cap și p. față, totfelul de articlii de oțel, și anume: briciuri, foarfeci, mașini

pentru tuns, tăietor de bățături, cuțitase pentru tăiatul hârtiei, cuțitase de buzunar și pențele, precum și articlii pentru bărbieri. — Roagă binevoitorul sprijin al onoratului public.

Cu distincă stimă:

Ko 1974-68

KOLLER AGOSTON ascuțitor artistic.

In internatul școalelor românești din Brașov se primesc elevi înscriși în clasele gimnaziale, reale și comerciale. Taxa anuală e 700 cor. Prospect și informațiuni se pot cere dela direcțiunea internatului (Brașov, strada Prundului 39), Porond utca. (I. 2251—9)

CEL MAI BUN LOC DE RECREARE IN ARAD sunt scâlziile dela Murăș „Neptun”. Buffet. — Scâlzi calde de aer și soare. (Ne 2255.)

x **Primul depozit român de plane și armoniuri, T. POPOVICI, Sibiu** (Nagyszeben) strada Cismădiei 7, ofere onoratului public român plane, pianine și armoniuri din cele mai bune fabrici din străinătate în toate execuțiile cu prețurile cele mai favorabile pe lângă împachetare (ladă) gratuită și transport franco. Plătire în rate mici. Cereți catalogul depositului. (Po 1840)

x **In atențiunea bolnavilor!** Balsamul Mittelmann pentru stomac încetează în scurtă vreme lipsa de apetit, incuierea scaunului, durerile de cap, cărceii de stomac, arderea de stomac, apoi tot felul de boale de intestine, luând de 3 ori pe zi, înainte de mâncare, câte o lingură cafea. **Prețul 2 coroane.** Pregătește și expediază: **Eugen Mittelmann, farmacie la „Leul de aur” în Ungvár, str. Nagyhid-u.** (Mi 1621)

x **Incepându-se sezonul căldurilor** începe și interesul față de articolele de ciment. Pe alocurea unde se găsește în abundență nisip și pietriș cu ajutorul mașinilor moderne se pot executa din nisip și ciment cărămizi, țigle pentru acoperiș etc. Despre acest ram industrial dă informații detaliate fabrica **inginerilor Szántó și Beck, Budapesta, str. Viola**, unde se fabrică cele mai moderne mașini. Prețuri gratis ori cui se va referi la ziarul acesta.

x **Jurists Márton, Budapest, VI, ker., Rózsa utca Nr. 51 53**, fabrică de instrumente p. suflat, turnătorie și montare de clopote. Expediază clopote excelente montate cu coroane mobile sistem Pozdech din fier vărsat, montare distinsă de rege cu două cruci de aur; execută revărsarea clopotelor crepate, osii tocite, schimbarea paturilor, scaunelor etc. Cu prospecte serveste cu plăcere. La dorință merge la fața locului pe cheltuiala proprie. Se atrage atențiunea asupra anunțului acestei firme apărut în n-rul de azi al foii.

ORONIA SPORTIVA

S. S. R. și sportul. Serbările Societății Scriitorilor Români, ce vor avea loc în zilele de 4, 5 și 6 Iulie în Cismigiu, făgăduiesc să fie senzaționale.

Publicul va putea asista, între alte spectacole noi și originale, la primele lupte serioase de box în România.

Astfel cu toate sacrificiile bănești pe cari o asemenea întreprindere le comportă, Societatea a adus în București pe campionul de box al Canadel, **O'Mara** care se bucură în America de o celebritate comparabilă cu a lui Jack Johnson.

Sampionul canadian **O'Mara** se va lupta în București cu campionul Franței, tot pe atât de vestit în lumea sportivă, **Marthuin**, care a plecat din Paris cu expresul Orient Vineri și sosese în capitală azi.

În 8 reprize de câte 3 minute fiecare, cei doi mari campioni își vor da toată măsura forțelor lor și publicul prezent la serbările scriitorilor români va avea prilejul să guste în toată energia și splendoare lupta de box atât de apreciată de maestrul literaturii franceze Maeterlinck și Tristan Bernard.

Spicium din un prim-articol, publicat de „Drapelul”: „Avântul sportiv, de care s'au însuflețit și universitarii noștri, este o rază de lumină, care va contribui mult la o regenerare și schimbare a moravurilor studentești, îi va scoate din cafenele, cărți și turf, la aer, lumină și sănătate...”

O lămurire: D. Victor Felea ne trimite un articol mai lung, din care reținem:

Nu consimțesc cu tonul prea agresiv al unui *sportsman* față de un părinte ortodox, din contra (eu) m'aș simți întărit, când aș fi în starea de a da răspuns într-o așa afacere însemnată, — din simplul motiv, că observ un interes la un laic, în direcția aceasta.

Înainte de toate acum îmi permit a umplea un gol în ceea ce privește darea de seamă despre emulațiunea sportivă din Orăștie. Anume în pasajul, unde se aduc omagii inițiatorilor și întemeietorilor sportului românesc, prea puțin se vorbește, ca să nu zic nimic, despre d. *Gavril Deac*, prof. de scriură, căruia i se poate mulțumi într'adevăr rezultatul moral obținut la primul concurs sportiv românesc. Prin optimismul său, prin riscul propriu material și pe lângă felul demn de admirat, ce l'a desvoltat față de cauza sportivă, a reușit în fine să traducă în faptă o idee, ce până mai deunăzi părea utopie la Români. Suum cuique: Partea leului pe terenul sportului se cuvine dlui Deac.

D. Deac a fost și este cetățean clujan. În Cluj a trecut clasele gimnaziale și tot aici a absolvat și drepturile. Simțămintele sale s'au conservat și în marea de străini și s'au potențat puternic până astăzi, căci după cum am înțeles dsa, pe lângă orice sfiorări și risc, se va strădui din răspuțeri a duce la liman ideea prefriptă în interesul cauzei sportive.

La olimpiada din 1907 (Budapesta) a obținut șampionatul în scrimă, iar astăzi e spaima ovreiașilor dela fițuicele din Cluj.

Acum să trecem la punctele de controversă:

I. Scrimă. Epresiunea d. părinte: „Candidați la șampionat” totuși e la loc, indicând pe acela ce au ajuns în decisivă.

II. Gimnastică. Nici când nu putem nega grandetea și plasticitatea cu care lucra d. Turcu, și totuși cum se poate, că „în roata gigantică și rotirea mortală trupul avea o ținută destul de urită”?! Ștandul dlui Oprean încă a fost splendid, iar în „cilindru” dlui O. Salvan (greutate aprox. 95 kgr.) am admirat colosul cu balastu-i enorm. Trebuie să avem în astfel de cazuri și considerarea publicului, ca să nu se producă în el aversiune față de produse de felul acesta.

Apoi expresiunea: „Exerciții obligate pentru toți concurenții” — în interpretarea sa — de fapt a rămas în deviațiune față de înțelesul mai restrâns ce era să i se atribuie.

De aceea adevărul trebuie stabilit fără oglinzi concave ori convexe, ci cu mai multă atenție în mărime naturală.

III. Jocul al II-lea la *petrecere* a fost ardeleana, în colo tot vals până la fine, dar aceasta nu ajunge.

Ultima dorință a dlui părinte nu a fost îndreptată contra dlui Lisandru, ci simplaminte a voit a împărtași o idee tinerimei și — drept spunând — ne-a și sugerat o idee importantă, la aparență naivă, dar în fond curpizând și ceva serios și educativ.

Nu voim, căci nici nu se poate, ca să mistificăm *sportul propriu zis* cu *dansul*. Sportul contribuie în măsură considerabilă la dezvoltarea și întărirea fizicului și indirect la o înviorare și regulare înspre bine a calităților sufletești și intelectuale. Creiază o voință neșovăitoare o agilitate, calmitate în vândire, o încredere în puterile proprii, cu un cuvânt determină un caracter în sensul strict al cuvântului, făcând individul mai reagent și mai energic față de influințele de ordin extern. Suntem convinși că-i imprimă omului o puternică *constituție* — fie de ori

ce fel: chiar națională — dacă înereză în om câtuș de puțină măcar — și îi împrumută individului o ținută măreață și în afară. Prin urmare nu greșim, dacă tragem concluziunea, că un *sportsman trebuie* să îndrăgească în măsură mare și jocul național. Bene notandum nu cerem absoluta unilateralizare în direcția aceasta.

Cel mai bun țintaș, un Român. Se știe, că Românii cam bun de toate. Și unde se pune cu toată inima, nici nu-l prea întrece altul. Așa o dovadă este și știrea, ce o înregistrăm cu multă plăcere, că la Reuniunea vânătorilor din Oravița, între cei mai buni țintași, primul premiu l'acâștigat d. George Talescu, istețul contabil al „Oravicianei”.

„**Spiritul educației fizice moderne.**” Autorul broșurei cu acest titlu — Justin Marinescu — un militar, a urmat cursurile academiei de educație fizică din Stockholm. Broșura sa e, pentru orice om care se ocupă de educație, un prilej de a-și reface în mod fundamental concepția despre educație. Dela început, scriitorul arată că gimnastica athletică e o eroare întemeiată pe erori și născând alte erori. Atletul tuberculos e dovada pipăită că una e volumul mușchilor și altceva e sănătatea și desvoltarea armonică a organismului, — singura, pe care trebuie să punem temeiul. — Mal ales după observarea că dintre copii de școală 25% au coloana vertebrală deviată, iar 50% o desvoltare nearmonică a corpului, reforma gimnasticeii după principiile școlii suedeze, e absolut necesară atât în școală, cât și în armată. — Profesorul de gimnastică trebuie să aibă mai întâi de toate minte și cultură, înainte de a avea brațe. Iar cine rămâne la vechea modă a mișcărilor la paralale, greutăți etc., acela, departe de a fi de folos copiilor și soldaților, merge în unele cazuri exact în contra scopului educației, iar uneori poate primejdui chiar viața celui supus la un astfel de regim nesăbuit.

Ultima oră.

ȘEDINȚA CAMERII.

În ședința de azi a camerei după o discuție agitată și scene viroase, desbaterea generală a proiectului despre competențele justițiere a fost încheiată și după amiază s'a început desbaterea pe paragrafi. Din partea opoziției s'a făcut mai multe propuneri de modificare, majoritatea camerei le-a respins însă pe toate. În cursul desbaterii de după amiază președintele a adus la cunoștință, că contele Khuen-Héderváry a făcut propunere în scris, ca desbaterea să fie lungite pe zi cu 2 ore, adică să se țină ședințe dela orele 10 înainte de amiază până la orele 8 seara. Propunerea se va pune la votare în ședința de mâine. Ședința de azi s'a terminat după orele 6 seara.

VIZIUNILE FIȚUICEI DIN BRASOV.

„Brassói Lapok” cunoscută de năzbătitele ei își scutură din mânecă iarăș una din senzațiile ei de alarmă, despre Valahii cari vreau să răpească Ungurilor Ardealul.

România — scrie inventioasa fițuică din Brașov — se pregătește mereu pentru ca să păsească cu armele împotriva Austro-Ungariei. De când a abzis convențiunea cu monarhia lucrările de pregătire în acest scop țin neîntrerupt. Fiind însă pășirea cu armele împotriva Austro-Ungariei un lucru cam greu pentru România, ea trimite numeroși agenți în Ardeal, cari îi atâță pe Români de aci la răscoală și în acest scop o înmagaznuat în orașele din apropierea graniței ungare puști și muniții.

PRIMA ȘI CEA MAI VECHIE CASĂ
DE CLAVIRE ESTE A LUI

FRANZ ȘI ALBERT RENNER

TIMIȘOARA JOSEFIN
strada HUNYADI nr-ul 12.

MARE ASORTIMENT DE
PIANE, PIANINE ȘI HARMONI.

CALITATEA CEA MAI BUNĂ.

Prețuri ieftine.

Prețuri ieftine.

In cazarma dela Predeal sunt inmagazinate 8000 de puști, cari vor fi distribuite între Români din comitatele Brașov și Făgăraș. Aceste puști — continuă viziunea din Brașov — sunt din cele 60.000 de puști pe cari le-a dat Austro-Ungaria României cu prilejul războiului din Balcani. Puștile aceste au fost trimise la timpul său în lăzi cu semnătura: fer vechiu. Funcționarii unguri dela vamă au descoperit însă conținutul adevărat al lăzilor și au încunostiintat imediat guvernul ungar, care însă le-a răspuns să închidă ochii fiind trimise cu știrea lui.

Dar scopul meschin al senzației născocită de fituica din Brașov și reprodusă și comentată de ziarele din Budapesta, e prea evident.

SITUAȚIA IN ALBANIA.

In Durazzo situația devine din zi în zi mai critică. Răsculații nu mai voiesc să audă de tratative și amenință să-și răsbune în chipul cel mai crud, dacă trupele domnitorului iar ataca în ziua de Ramasan care doresc să o serbeze în pace și liniște. La Valona se așteaptă în fiecare moment atacul din partea Grecilor. Mulțimea de refugiați ce sosesc neîntrerupt din Corița, Berat și Fieri povestesc cele mai îngrozitoare lucruri despre atrocitățile Grecilor.

Situația a devenit critică și în Scutari. Locuințele supușilor austro-ungari sunt păzite de posturi militare zi și noapte. Aceasta măsură s'a luat în urma unei scrisori de amenințare primită de comandantul trupelor internaționale colonelul Phillips, în care l se aduce la cunoștință comandantului că pentru cel 7 mohamedani uciși cu prilejul ciocnirilor din zilele trecute rudenile celor omorâți se vor răsbuna. Scrisoarea se termină cu amenințarea că Scutari vor avea aceeași soartă ca Durazzo și Valona.

UN REGIMENT DE SOLDAȚI ROMÂNI TRECE GRANIȚA BULGARĂ.

Agentia telegrafică bulgară care lansează zilnic știri tendențioase cu scopul de a discredit România, anunță că un regiment de soldați români au impresurat posturile bulgare dela drumul ce duce spre Dobrudgea, și a împușcat asupra lor. Posturile s'au retras, volnd să încunjure orice vărsare de sânge. Soldații români au trecut apoi granița și au pătruns în bărăciile posturilor bulgare, de unde au luat cu ei o pușcă de vânători.

AMENINȚĂRI IMPOTRIVA GÜVERNULUI BULGAR.

Primul ministru bulgar Radoslavoff a chemat azi la sine pe conducătorii partidelor și le-a adus la cunoștință că a primit scrisori în care e amenințat cu atentate împotriva lui și a celorlalți miniștri. Radoslavoff a declarat că pentru orice se va întâmpla, va face responsabile partidele opoziționiste. Conducătorii partidelor opoziționiste au răspuns că e departe de ei orice intenție revoluționară.

ECONOMIE.

Bursa de cereale din Budapesta. (După 50 kgr.)

Grâu pe Octomvrie	13.05
Grâu pe Aprilie 1915	13.14
Secară pe Octomvrie	9.42
Ovăș pe Octomvrie	7.73
Porumb pe Iulie	7.31
Porumb pe August	7.41
Porumb pe Maiu 1915	7.10

POȘTA ADMINISTRATIEI.

A. Achim, Moigrad. Am primit 14 cor în abonament până la 31 Decemvrie a. c.
Pavel Bogoevici, Bania. Am primit 7 cor. în abonament până la 31 August a. c.
Iuliu Codarcea, Ecica. Am primit 14 cor. în abonament pe sem. II 1914.
Eugen Dreădan, Torfolt. Am primit 7 cor. în abonament pe quart. III. a. c.

Redactor responsabil: Constantia Savu.

REGATUL ROMÂNIEI. PRIMĂRIA URBEI PANCIU. (Jud. Putna.)

Nr. 1383, 1914 Iunie 19.

Publicațiune.

Se publică pentru cunoștința generală, că la primăria acestei comuni din strada Carol nr. 4, urmează a se ține următoarele licitațiuni:

a) In ziua de 6 Iulie 1914, începător dela orele 10 dimineața, pentru antrepriza construcției a două camere în curtea primăriei în valoare după proiecte de lei 2700 —

b) In aceeași zi pentru antrepriza construcției unor atenanse cu trei camere și antret în curtea noului cimitir, evaluate după proiecte la lei 3900 —

c) In ziua de 13 Iulie 1914, pentru antrepriza confecționării registrelor și imprimatelor necesare primăriei pe anul 1915, neaprobându-se licitația dela 8 Iunie a. c.

d) La 20—31 Iulie 1914, se va ține licitație pentru vânzarea mai multor mășuri și greutăți; a trei pompe mici și a mai multor felinare de stradă uzate.

Proiectele de lucrări și condițiunile se pot vedea de oricine și în orice zi la grefa primăriei.

Licitațiunile se ține oral sau cu oferte scrise și sigilate dupăcum se vor prezenta amatorii.

Domnii concurenți sunt rugați a se prezenta în acele zile la licitație însoțiți de garanțiile cuvenite.

Dispozițiunile art. 72—83 din legea asupra comptabilității publice, sunt aplicabile.

C. Mița, pri.nar.

Th. Banciu, secretar.

MINISTERUL AGRICULTUREI ȘI DOMENIILOR Direcțiunea agriculturii — București.

55079, 30 Iunie 1914.

Publicațiune.

Instrucțiuni cu privire la combaterea Manei la cartofi. (Phytophthora Infestans).

Mana făcându-și apariția la cartofi, atragem atențiunea cultivatorilor mari și mici, asupra ivirii boalei, pentru ca din vreme să ia măsuri de combatere.

Această maladie este foarte gravă și deunătoare pentru cartofi și pătlăgele roșii.

Ea apare în cursul lunii Iunie și începutul lunii Iulie și face apariția de foi, cari au pete galbene puțin brune.

Pe fața inferioară a foilor se remarcă împrejurul petelor o bordură albă ca de mucezeală.

Datorită acestei boale, foile se vestejesc apoi se uscă și de departe plantele au un aspect ca și când ar fi lovite de piatră arse.

Tuberculele plantelor bolnave au pete de culoare brună, nu se pot conserva, se inmoaie cu ușurință și sunt prada bacteriilor. Boala se transmite prin tubercule.

Sporii boalei cari se găsesc pe foi, căzând pe pământ sunt introduși prin apa ploilor și alte împrejurări până la tuberculele cartofilor, cari se îmbolnăvesc și ele imediat. Ciuperca se îndreaptă dela periferie spre centru, desorganizează țesăturile cari devin moi, negricioase și răspândesc un miros greu urât.

In acest caz, boala este foarte deunătoare, căci nu numai că micșorează recolta, dar în majoritatea cazurilor o distruge complect.

Se recomandă cultivatorilor de a lua serioase măsuri la conservarea cartofilor, separând cartofii sănătoși de cei bolnavi tratându-i chiar cu o soluție preventivă de sulfat de zinc 1 gr. până la 3 grame la litru de apă sau pulverizându-i cuprice.

La conservare trebuie să se evită cu multă îngrijire mediul cald și umed.

Pulverizatiunile cu zeamă bordelează dau rezultate excelente în cursul lunii Iunie și August.

Se întrebuințează 1000—1200 litri la Ha. de zeamă bordelează cu 2—3% sulfat de cupru.

Tratamentele cu pentasulfură de potasiu în pulverizație în proporție de 5—7 grame la litru de apă, sunt tot atât de eficace.

Zeama bordelează conținând 4—10 grame arseniat de cupru în 100 litri este deasemenea eficace: mai da bune rezultate compoziția de 3 kgr. sulfat de cupru, 1 kgr. de carbonat de sodă și 75 centimetri cubi de amoniac la 100 litri de apă.

Pentru orice informațiuni suplimentare cei interesați se pot adresa ministrului de agricultură.

Direcțiunea agriculturii.

(Jr. nr. 92191/914).

Află aplicare

un candidat de avocat

român cu praxă în cancelaria advocațională alui

Dr. IOAN SUCIU

din Boroșineu (Borosjenő) Arad m. (2256—3)

CONCURS.

pentru ocuparea postului de scriitor comunal în comuna Rod, comitatul Szeben, împreună cu un salariu anual de 700 cor. să scrie concurs și să recearcă doritorii de a concura a-și înainta rugărilor instruate în regulă subscrisei primăriei comunale până inclusive 31 Iulie a. c.

Rod, la 13 Iulie 1914.

(Pi 2261—2)

Primăria comunală.

LIBRĂRIA ȘI TIPOGRAFIA „ȘCOALA ROMÂNĂ” DIN SUCEAVA

caută un

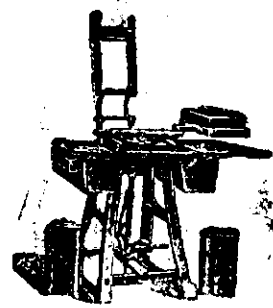
funcționar comercial

serios, capabil și cu însușiri recomandabile în etate de 23—24 ani. Salariu lunar între 120—150 cor. Timpul intrării în serviciu 1—15 August. Respectivul are posibilitatea să avanseze și la postul de conducător al acestui institut. — Ofertele însoțite de atestate coplate, de certificatul de naștere și de fotografie, să se adreseze librăriei

„Școala română” Suceava (Bucovina).
(So. 2254)

Prețuri ieftine!	(Ba 2307)	Garanță pe 10 ani
Mașină familiară de cusut	Cor. 75	
Mașină de cusut cu luntre rotundă	Cor. 130	
Mașină bobbin central.	Cor. 140	
Pentru plătiri în rate cu 12% mai scump.		
Biciclete, gramofone, părți separate la acestea. — Pețuri de fabrică, cu garanță. — Numai articlile de primul rang.		
BAUMGARTEN GÉZA, Marosvásárhely.		

VALORIZARE DE NISIP!

Cine are nisip mult să ceară în interesul propriu următoarele cataloage și prospecte:

Sa 905-30

- F. 3. Forme și unelte pentru pregătirea articolelor de beton.
 - F. A. Fabricarea țiglei de beton orânduită la lucru de mână.
 - Ca. G. 4. Fabricarea țiglei de cement pentru lucru de mână.
 - B. B. 1. Fabricarea blocurilor de beton.
 - C. S. 1. Fabricarea tablelor mozaic și cement.
- Se ceară totodată examinarea gratuită a nisipului mergere la fața locului a inginerului nostru și să examineze mașinile noastre de valorizarea nisipului.
- Fabrică de mașini pentru industria de nisip.

SZÁNTÓ és BECK ingineri
BUDAPEST, VII., Viola-utca 7.

Frisch Károly

Temesvár-Józsefváros, Hunyadi-ut 64.

Măstru de Impletituri de sârmă și de site.

Execută îngrădiri de poieni, parcuri și cruci mormântale, impletituri pentru site pentru nisip și pietriș, apărătoare de schintei pentru hornuri de locomobile cu aburi, etc.

Magazin de site, sârme fine, contrapalte, pentru economie și pentru casă, — cu prețuri foarte ieftine.

(FI 2104)

Aparate frigorifere sistem

Schlütter și Gesell,

aparate pentru fabricare gheței, prin dioxid de sulfur fără apă. Răcirea laptelui cu foarte puțină consumare de apă, aranjament de camere frigorifere.

STEMMER A. JÓZSEF

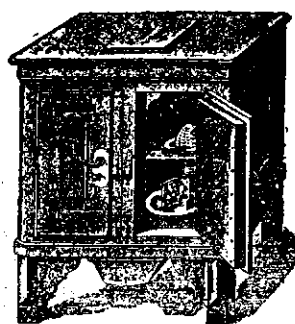
Se 1786 specialist

NAGYVÁRAD, Rákoczi-ut 35 sz.

Dulapuri de gheață

patentate sistem HENNEFELD,

Budapesta, Gr. Zichy Jenő-u. 5. lângă Váci-körút.

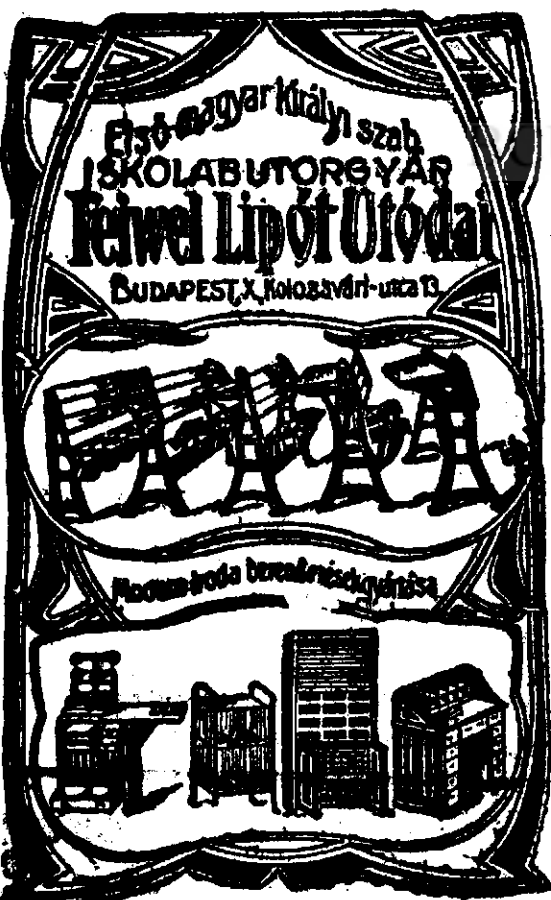

He 1931

Dulapurile de până acum sunt cu slăvină și sunt obduse cu tinichea de ținc, se ruginesc, oxidează, se murdăresc, totdeauna sunt expuse să fie reparate, câtă vreme la dulapurile de gheață a lui HENNEFELD acest lucru e exclus, deoarece acestea sunt învăluite cu placă artificială de piatră. Sub rezervoriul de gheață se află REZERVORIUL DE APĂ p. apa ce provine din topirea gheței, gheața rămâne uscată, ceea ce dă o economisire de gheață de 60%.

APARATE P. MĂSURAREA BEREL. Prețurent gratis. FUND. IN 1885.

Prima fabrică de bănci de școală brev. reg. ung.

Liferează

cele mai moderne și mai bune bănci de școală

brevetate sistem „Feivel”, „Zahn” și „Rettig”, mobilier pentru școli aparate de gimnastică, mobilier modern pentru biserici, bănci pentru biserici și mobilier pentru „grădinițe de copil.”

Pe 1268

Prețurent gratis.

Fabricarea aranjamentelor de birouri moderne.

Délczeg Pál

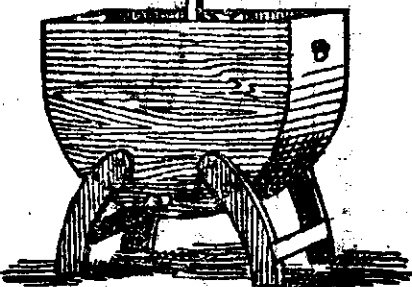
PIETRAR

BISTRIȚA, (vis-à-vis) de cimitirul evanghelic.

Atrage atențiunea on. public din loc și provincă asupra magazinului de și atelierului de piatrărie. — Bogat asortiment de monumente mormântale de marmoră de Carrara, granit, sienit, porfir, labrador etc. Execută tofelul de lucrări de piatrărie și sculptură în piatră, după orice desen, precum în monumente mormântale, s. Treime, cruci pe lângă drum și lucrări de piatră pentru clădiri în stilul cel mai frumos și modern. Renovarea și aurirea monumentelor vechi mormântale se execută prompt și ieftin — Prospecte și deseneri la dorință trimet gratis și franco. — Renumita mea firmă să nu o confundați cu alte firme similare (Na 1347)

20 20
COR. COR.

Je 1876

PREȚUL 20 COROANE.

O mașină de spălat completă

E compusă din DOUĂ PĂRȚI: din COVATĂ și FRECĂTOR INTERN cu mecanism ușor pe care și un băiat de 8—10 ani îl poate învărti. 6 cămeși sau tot atâtea haine de spălat în decurs de câteva minute sunt spălate. În decurs de 3 ceasuri se pot spăla atâtea haine câte spală într'o zi 2—3 femei. Acest solu de mașină de spălat s'a vândut în mil de bucăți și s'a dovedit a fi cea mai bună mașină de spălat, nu strică haina și n'o îngălbineste.

De vânzare la fabricantul:

JERGER JAKAB

FABRICĂ DE MAȘINI DE SPĂLAT.

APATIN

(BÁCSKA).

Dufek Kálmán,

atelier de colorat și
fabrică de curățire
pe cale chimică

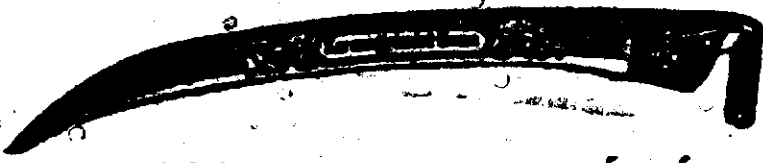
Cluj (Kolozsvár), str. Hegedüs Sándor nr. 5.

Recomandă colorarea și curățirea pe cale chimică a hainelor de dame și bărbați, perdelelor, lucrurilor brodate și de mână etc în bucate gata sau desfăcute de olăvă, pe lângă o executare conștiințioasă și recunoscută de solidă. Am introdus: desinfectarea și curățirea penelor, la caz de urgență în timp de 12 ore. — Comandele cu poșta conștiințioasă și punctual. — Hainele de doliu se execută cât se poate de repede.

Du 1345

Să ne credeți că este în interesul D-Voastră dacă comandați coasa „Koronagyémánt” :

CU COASA „KORONAGYÉMÁNT”

bătută odată se poate cosi ziua întreagă de oarece e făcută din oțel-diamant, coase rele și moi nu se găesc între ele. Pentru trălnicia fiecărei bucăți garantăm.

75 80 85 90 95 100 110 cm.

Prețul: 1 bucăți 1.80 1.90 2.— 2.20 2.40 2.50 2.60 cor. La comanda de 10 bucăți 1 se dă rabat. Comandele se pot face prin trimiterea banilor înainte sau pe lângă rambursă la

LENGYEL TESTYÉREK magazin de coase „Koronagyémánt”

KAPOSVÁR, Fő-utca 22. R.

Franz Nöhmeyer, gravor

BRAȘOV (Kronstadt), Michael Weiss-gasse 6.

Execută:

totfelul de gravuri și anume: gravuri pe instrumente, gravuri în ceasuri, sigile etc.

Specialități

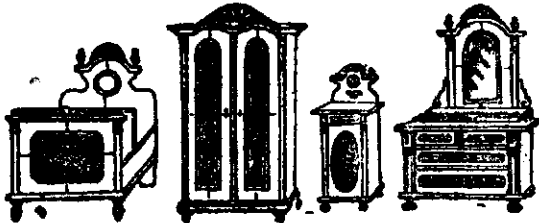
de monograme tăiate pe casete, albumuri, gene și bastoane.

Stampile de cauciuc totfelul de firme de metal și email, se execută cu prețuri moderate. (No 2070)

H. TH. BONNET,

stab. liment industrial de măsurare de lucrări p. clădir și de mobile, cu putere motorică

BISTRITA (Besztercze), Felsőkölváros, Fő-ut 25.

Execută în mod ineccepțional totfelul de lucrări pentru clădiri și mobile, și anume: Lucrări pentru clădiri, portaleuri, mobilier pentru prăvălie, cafenea, școli și pentru biserici, apoi aranjamente complete pentru dormitoare, prânzitoare și pentru bucătării, cu prețuri foarte ieftine. (Bo 2083)

Proiecte și prospecte gratis.

NUMAI ÎN SALONUL DE MODĂ

GEORGE RUMMEL

SIBIU, Honterusgasse n. 3

se execută costumele cele mai bune și strict englezești, precum și alte haine. Puse în dispoziția stim. dame cele mai nouă și clasice jurnale. Ori-ce comandă se execută în 8—10 zile. — La damele din provincie lan probe în 6 oare de două ori. Haine de doliu le execută în 12 ore. (Ru 904)

Convingerea e siguranța cea mai bună. La comanda mari mă prezint oriunde pe speșele proprii.

CEASURI PENTRU BISERICI.

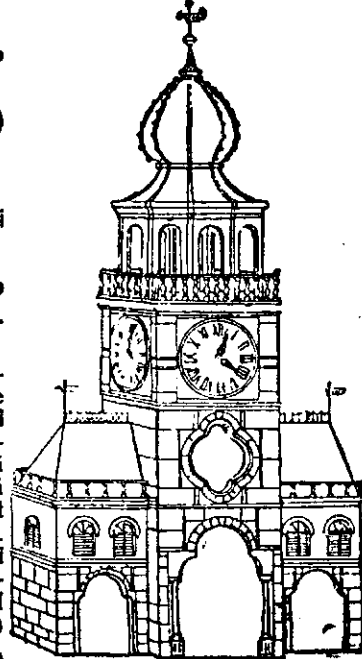
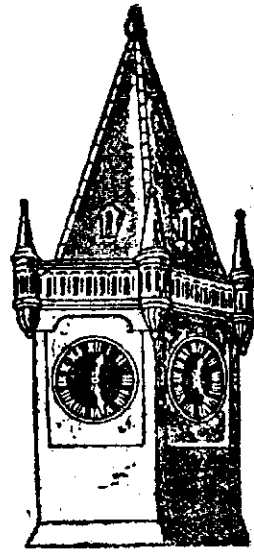
SZÁNTHÓ GYULA

fabrică de ceasuri pentru biserici

NAGYVÁRAD,

Damjanich-utca 30 szám.

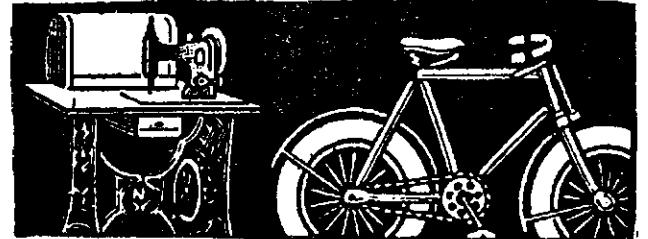
Oferă ceasuri pentru biserici cari se trag odată pe săptămână, odată la 8 zile și odată la zi, durabile și precise. Prețuri ieftine. Fabrică cu putere electrică. Garanță pe mai mulți ani. Prețurile la dorință se trimit gratis. Plăci (tablă) pentru ceasuri cari luminează noaptea, executate admirabil. — Prețuri ieftine. (Sa 88)

Liferantul diecezelor gr. or. și gr. cath.

Intreprindere „VATT” mecanică și electrică a lui LEITNER, Cluj, (Kolozsvár).

Birou și magazin: Széchenyi-tér 41. (Palatul Széki).
Stabiliment: Malom-utca 8.

Va 2071

Reparări de automobile și gumă pentru automobile, mare atelier reparator de mașini de cusut, biciclete, mașini de scris, gramofone; prețuri ieftine, execuție solidă. — La comenzile din provincie nu se socotește pachetarea.

Cine se referă la acest ziar primește 100% rabat.

INSTINȚARE.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public din Deva și provincă, că am deschis un

salon de croitorie p. bărbați

conform cerințelor celor mai moderne. Dat fiind faptul, că am terminat cursul de specialitate a industriei croitoriei la tehnologia din Budapesta, sunt în plăcută situație să pot executa cele mai gingașe și mai elegante haine, pardesiuri etc.

Legăturile pe cari le am cu cele mai de seamă fabrici din patrie și străinătate, îmi dau posibilitatea să pot executa haine elegante de primăvară dela 50 cor. în sus. (Ko 1959)

Rugând binevoitorul sprijin al on. public sunt cu distincă stimă:

Kolozsvári Árpád, croitor p. bărbați, instructor diplomat în croitorie.

PRIMA TURNĂTORIE DE CLOPOTE.

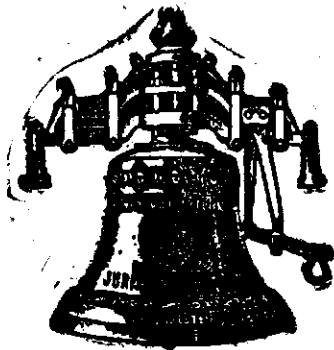
Jurisics Márton

BUDAPESTA, Rózsa-u. 51 — 53.

Execută orice lucrare în această branșă: expediază clopote excelente cu tonuri curate și pline, rețornă clopote vechi, remontează clopote vechi pe coroane învârtitoare din fer vărsat sistem Pozdech, eventual pe coroană învârtitoare din fer făurit. Schimbă limbi învechite etc. Execută staturi drepte și orizontale din fer de clopote, cu preturi moderate. — Cu prospecte servesc cu plăcere.

TELEFON 77—51.

motor de clopote și fabricant de staluri pentru clopote (Uu 1489)

Mai departe execut tot felul de aranjament complete pentru ateliere de lăcătușerie și făurărie.

BRADOVKA GYULA

văpsitorie de haine, curățitorie chimică și fabrică de spălat în aburi.

:: KASSA. ::

Se curăță sau se văpșește cât se poate de frumos, haine de lână, blănzi, haine de dame; bluze, toalete de bal.

Jachete de piele decolorate, se văpșesc într-o culoare închisă trainică.

Gulerile și manșetele, se curăță și se fac albe ca zăpada fără clor.

În cazuri de doliu, se văpșesc imediat hainele în negru.

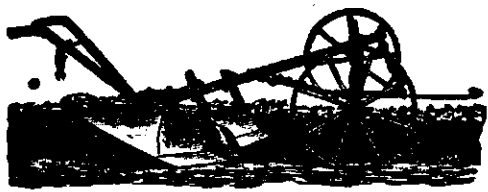
Firma pune mare preț pe expediarea cât se poate de repede și punctual pe poștă și în provincie.

Odăjdi bisericesti, broderiile se curăță frumos și cu multă îngrădire. Ba 1283

EGYI JÁNOS, lăcătuș

măestru lăcătuș. Atelier de mașini și depozit de mașini agricole.

Telefon: 67.

AIUD--NAGYENYED, Strada Tövisi-utca (Casa proprie).

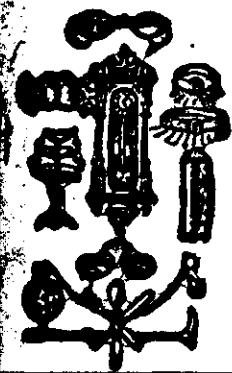
Oferă totfelul de mașini agricole, pluguri de oțel invenție proprie, tăietoare de ștefle și secică, despoatoare de porumb, râșnițe de orz, mașini excelente pentru cusut, pentru casă și industrie. Apoi totfelul de lucrări în această branșă pentru zidiri și lăcătușerie cu prețurile cele mai ieftine. Pentru calitatea și perfecta lucrare a mașinilor cumpărate dela mine dau cea mai mare garanță. (He 1527) Prețurent gratis.

GEL MAI MARE MAGAZIN DE OROLOAGE ȘI BIJUTERII

LOSONCZY LAJOS

clășnicar și bijutier.

ARAD, PIAȚA LIBERTĂȚII Nr-ul 1.

Țin în magazin oroloage pentru buzunar veritabile elvețiene, oroloage de perete cu sunet de clopot, oroloage moderne. Bijuterii de aur și argint. Cea mai ieftină sursă de cumpărat.

Serviciu prompt. Mare atelier de reparat.

Cu deosebită stimă Losonczy Lajos orologier și bijutier.

INTREPRINDERE TEHNICĂ ȘI DE LUMINAȚIE

Arad, Weitzer János, palatul Minorităților.

Telefon 35.

Telefon 35

Instalațiuni electrice cu prețuri foarte convenabile. Oferim on. public candelabre elegante cu prețuri moderate. Ținem la dispoziție prețurentul original al celor mai de seamă fabrici de candelabre. Executăm totfelul de transformări de candelabre, cea-ce aducem la cunoștință mai ales acelor ce-și schimbă locuința. Telefoane de casă, instalațiuni de sonerii electrice pentru camere, aranjamente și reparări; lampe electrice pentru buzunar, ciucuri și prisme de sticlă; totfelul de articli și instrumente de luminație.

Cu deosebită stimă:

INTREPRINDERE TEHNICĂ ȘI DE LUMINAȚIE

HOFFMANN és Társai, în ARAD.

Cine voește să cumpere INCĂLȚĂMINTE

fabricate în țară într'adevăr fine, comode, elegante și durabile acela să cumpere cu încredere dela

IOAN VUIA, Sătmár

(SZATMAR) Deák-tér.

(În casa lui Keresztes András).

Cine în magazinul său de ghete bogat asortat numai ghete și ciobote pregătite în țară din piele fină veritabilă cu prețuri foarte moderate, fabricate imitate nu are și marfale sale în privința execuției dragăstose sunt nelăcătate. — La dorință se pregătesc totfelul de ghete și ciobote după măsură.

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

”CONCORDIA”

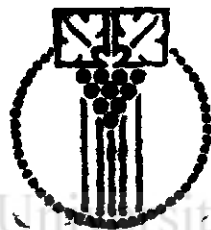
TELEFON
NR. 750.

SOCIETATE PE ACȚIUNI.

ARAD

STRADA ZRINYI, NUMĂRUL 1/a.

TELEFON
NR. 750.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișeie, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare tot felul de opuri, reviste, fol, placate, registre, tipăriți pentru bănci și societăți, precum și tipăriți advocaționale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine.

Executare
promptă.

Prețuri
moderate.